

Fina Costa

Benvingudes

Fina Costa

Benvingudes

 Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

ISBN 84-393-6122-X

9 788439 361220

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Benvingudes

Fina Costa

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Costa, Fina

Benvingudes

ISBN 84-393-6122-X

I. Catalunya. Departament de Benestar i Família II. Títol

1. Dones immigrants - Catalunya - Entrevius

396(467.1)(079.5)

ÍNDEX

5 PRESENTACIÓ

Irene Rigau i Oliver,
*Consellera de Benestar
i Família*

7 INTRODUCCIÓ

Fina Costa

9

ASSIA
ZARIPOVA

13

RENATA
VLČKOVÁ

17

VIRGINIJA
KONTVAINIENĖ

21

ARACELI
ESORA

25

NELLY
CHARTRAIN

29

TAO
ZHANG

33

RABIA
BOUJLOUD

37

LUCIANA
MANSUR

41

KVETA
FRIČOVÁ

45

IVENNE JOSEFINA
MONTILLA

49

SAADIYA
NORO

53

GLADYS
VÁZQUEZ

57

NOOR
ALBERDI

61

LINDA MARIA
PEETERS

65

GLÒRIA
HERRANZ

PRESENTACIÓ

La presència entre nosaltres de dones que han nascut a diferents parts del món és cada vegada més visible. Si bé, en un primer moment, la manca d'informació i de coneixement vers elles ens fa pensar que totes responen a uns mateixos esquemes i patrons, a mesura que ens hi anem relacionant, veiem les particularitats de cadascuna. La imatge monolítica que teníem d'entrada es va trencant a mesura que les coneixem i constatem que tenen també dilemes i preocupacions igual com els tenim nosaltres.

L'autora d'aquest llibre, amb molt d'encert, ha volgut retratar unes dones que, a priori, els únics punts de semblança que tenen les unes amb les altres són haver nascut fora de Catalunya i, actualment, viure-hi. Gràcies a una aproximació a través dels seus sentiments, preocupacions, esperances i il·lusions, ens presenta una sèrie d'històries de vida amb situacions que ens resulten familiars.

Amb aquestes ratlles vull felicitar l'autora per la idea que ha tingut de donar veu pública a unes dones que molt sovint no la tenen, i per la capacitat que ha tingut per fer-ho d'una manera natural. És així com els lectors del seu llibre sense adonar-nos-en anem trencant molts dels patrons i dels estereotips que teníem abans de llegir-lo. Estic segura que amb exemples com aquest, contribuïm a fer que tots ens coneguem una mica més i millor, i això ens ajuda a aprendre a conviure amb persones amb qui, tot i els seus orígens llunyans, compartim moltes inquietuds i il·lusions.

Benvingudes, doncs, a les protagonistes d'aquest llibre i a totes les dones que s'hi reflecteixen. Benvinguts a tots els lectors que un cop acabin el llibre siguin conscients dels canvis interiors que els haurà generat la seva lectura.

Irene Rigau i Oliver
Consellera de Benestar i Família

INTRODUCCIÓ

Aquest llibre, que neix amb el suport de la Conselleria de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, no és el resultat de cap treball d'investigació ni pretén demostrar res a ningú.

És un recull de quinze converses amb quinze dones, totes elles fermes i lluitadores, amb les quals he tingut el plaer i la gran sort de compartir camí. Dones nascudes en altres paratges, que provenen de cultures molt diverses, i que, per circumstàncies de la vida, ara es troben vivint a casa nostra.

En aquest recull he procurat, malgrat la dificultat lingüística, respectar el ritme, el vocabulari, l'estil i el tarannà de cadascuna de les entrevistades, per aconseguir transmetre de manera fidel el que ha suposat per a elles integrar-se en una cultura diferent a la del seu origen.

De totes elles he après que, malgrat les dificultats i els entrebancs, sempre es troben motius per a la il·lusió i l'optimisme. Que per a ser feliç de debò només cal estimar i deixar que t'estimin. Que les coses materials, a la llarga, són molt poc importants i que la comunicació esdevé alguna cosa més que la llengua en què es parla.

La llista d'agraïments és llarga, merescuda i inevitable. Gràcies a l'Ajuntament de Benissanet, poble de la Ribera d'Ebre conegut arreu per la seva producció de fruita dolça, i a Josep Maria Sarroca, el seu alcalde. Gràcies a la Mercè Serra, a Miquel Aviñó, a Joanna Mañé, a Robert Zajac i a Rosa Maria Codines per la seva col·laboració, suport i complicitat. Gràcies a la Conselleria de Benestar i Família i, especialment, a la consellera Irene Rigau, que tan amablement ha promogut aquest llibre.

Finalment, vull agrair a les quinze dones protagonistes el fet d'haver acceptat la meua invitació per a participar en aquest projecte i per explicar, amb tota senzillesa i naturalitat, les seves històries.

Per tot això i molt més, *Benvingudes* a Catalunya.

Fina Costa

ASSIA ZARIPOVA

És una dona jove, de 24 anys. Va néixer a Kazan, una ciutat russa de dos milions d'habitants, prop de Moscou.

Quan va arribar a l'entrevista la seva actitud era pausada i tranquil·la, la qual cosa contrasta amb les presses a les quals estem acostumats. Somnia sempre en blau i blanc.

Li agrada llegir, dibuixar i els esports a l'aire lliure. Als 17 anys, durant els mesos d'estiu, va formar part d'un espectacle aquàtic on nedava amb sis dofins.

Assegura que no suporta els canvis sobtats, potser perquè la seva trajectòria personal i professional n'està farcida.

Bon dia! Què fa una dona com tu en un lloc com aquest?

Bon dia! Fa tres anys que vaig arribar a Espanya, concretament a les Illes Canàries, i gairebé dos anys que visc a Catalunya. Estic molt contenta d'estar aquí.

Ets russa?

Sí. Vaig néixer a Kazan, una ciutat molt bonica a la regió de Tatarstan prop de Moscou, la capital.

Tens un nom peculiar.

Aquí potser sí, al meu país ni mica. És un diminutiu d'Anastàssia.

Què recordes de la teva infància?

Moltes coses i totes bones. Vaig ser una nena feliç. El meu pare treballava a Sibèria, en una companyia petrolera, i la mare, que era enginyera química, ho feia en una fàbrica d'armes.

Recordo especialment els estius a casa dels avis. Vivien en una granja preciosa. L'àvia Marzià em va ensenyar a gaudir de la natura i a estimar la poesia. L'avi Gabdulbar a pujar a cavall i nedar. Allí vaig descobrir moltes coses, sensacions que sempre m'han acompanyat, el pa sortint del forn, la llet acabada de muntar, l'olor de l'herba tallada, els colors, la llum... Van ser anys inoblidables.

Què vas estudiar?

Crec que tinc una bona formació, cosa que agraeixo als meus pares. Vaig anar a l'escola primària i secundària com tots els nens i nenes, i al mateix temps, rebia classes de gimnàstica rítmica, pintura i piano. Després vaig fer dos anys d'universitat. I ara, aquí, tinc l'oportunitat de fer realitat un dels meus somnis, estudiar disseny de moda.

T'agrada el món de la moda?

M'apassiona. La moda és una cascada de sensacions que, des del tacte fins a la vista, ens omplen de suavitat, calidesa i harmonia. Combinar colors, textures i formes de manera magistral només és a l'abast de grans mestres com: Armani, Valentino, Saint Laurent, Dior i pocs més.

Tornem a Rússia. Pel que expliques sembla que la teva vida ha estat sempre un «rabeig de pau»...

No et creguis, la meva adolescència va ser un xic complicada. Vivia bé, tenia tot el que volia, però no trobava resposta a moltes inquietuds i preguntes que m'anava plantejant. Em faltava alguna cosa i no sabia què era. Un estiu vaig formar part d'un espectacle aquàtic que viatjava per diferents llocs del país, quan un dia, passejant sola per un d'aquests pobles, vaig descobrir Crist i el seu missatge. Em vaig penjar una petita creu al coll i des d'aleshores tot va tenir un nou sentit per a mi. Era feliç, havia trobat allò que buscava feia tants anys.

Els meus pares són ateus practicants, d'aquells que pensen que la religió és l'opi del poble i amb aquesta idea em van educar a mi. Després d'una etapa llarga de formació doctrinal, de reafirmar cada dia la meva fe en Déu, em vaig batejar quan vaig complir els 18 anys. Tot això va crear una situació familiar tensa i complicada que em va fer prendre la decisió de venir a Espanya amb una amiga.

A les Illes Canàries treballava de relacions públiques en una botiga, i quan vaig aconseguir tenir els papers en regla vaig venir a Tarragona.

Ara, quin és el teu estat actual?

Estic bé, tranquil·la. Segueixo buscant en el meu interior, intento aprendre per a ser una mica millor cada dia, convençuda que a la vida hi ha un moment per

a tot. He après a gaudir de les coses més petites que la vida em regala. L'estar amb la gent que estimo em dóna la força que necessito per poder seguir endavant amb il·lusió renovada. No tinc totes les coses materials a les quals estava acostumada i tampoc el mateix nivell social i econòmic, però em sento més feliç i afortunada que mai.

Sembla que t'has sentit molt sola...

Doncs, sí. He passat moments especialment difícils. Em va costar canviar de cultura, costums, clima, amics... Van ser temps durs.

A poc a poc vaig aprendre a acceptar la soledat com una companya de viatge, la qual cosa em va ajudar a sentir-me més lliure, a tenir més temps per pensar, per canviar les meves prioritats i projectes. Va valdre la pena.

Ara tot és diferent, els pares han acceptat la meva decisió i parlo amb ells cada setmana, passejo per la platja amb la Katrine, la meva amiga belga i amb la gosseta Nacha, treballo, estudio, estimo en Jean Marc, el meu nuvi que és francès i treballa a Barcelona, i tinc moltes companyes. No em puc queixar. Déu em cuida. Les coses em van molt bé.

Enyores alguna cosa de Rússia?

I tant. És el meu país. Enyoro la família, els amics que vaig deixar, la neu, el *pielmeni*, una espècie de pasta farcida de carn picada amb ceba i el *schi*, un caldo amb col, patates i verdures. Tinc clar que no tornaré a viure allí. Em quedo aquí.

Per què t'agrada tant Catalunya?

Principalment per la gent. Els russos i els catalans s'assemblen en moltes coses. Són acollidors i seriosos. Els problemes d'adaptació del principi eren meus. Van desaparèixer quan jo vaig canviar, quan em vaig obrir.

També m'agrada el clima, la calor, el mar, la paella, la truita amb patates, el pa amb tomàquet i la migdiada.

Quines són les qualitats que valores més?

Ho tinc clar. L'honradesa i la lleialtat. M'agrada la gent clara, neta i bona, aquella que es pot mirar als ulls i confiar plenament. Detesto la injustícia. M'horroritza la deshumanització a la qual estem arribant. Rebutjo el materialisme ferotge que ens envaeix i que jo ja he viscut.

El teu país ha canviat molt en poc temps.

Han corregut massa i les coses no s'han fet bé. Ara, la situació és delicada. Els meus pares són un exemple clar de les necessitats que hi ha, i les màfies se n'aprofiten.

El canvi ha estat per a bé, encara que no m'agrada la política ni els polítics. No hi crec. Les revolucions són atacs de romanticisme que normalment no arregen res.

Com veus la dona catalana?

Força i segura de si mateixa, preparada personalment i professionalment, emancipada i culta. La dona canària no està en aquest nivell, la catalana va per davant. A Rússia la dona és més submissa, valora molt tenir un home al seu costat, potser perquè des del conflicte amb Txetxènia n'hi ha pocs, i això fa que en molts casos perdi l'autonomia.

Sembla que no tens problemes d'idioma?

Cap, ni mica. M'agrada molt parlar i estudiar idiomes. Parlo perfectament el polonès, l'anglès i el castellà a més a més del rus, i aviat dominaré el català i l'alemany. També m'agrada llegir, quasi sempre ho faig en rus. Ara he tornat a rellegir Tòlstoi.

Quins són els teus projectes futurs?

Viure a Salou, prop del mar en una casa amb un petit jardí. Treballar en el món de la moda com a dissenyadora o patronista. Casar-me aviat i tenir la meua pròpia família, gaudir de tot allò que la vida em regala i no deixar mai les meues conviccions i principis.

Gràcies, Assia, per la teua senzillesa i simpatia. El teu testimoni sincer i valent ha estat emocionant. M'he quedat amb una curiositat... què hi feies, en un espectacle aquàtic?

Nedava amb sis dofins. Una vegada, només una, vaig compartir piscina amb dos taurons.

Que valenta! Estic convençuda que tots els teus somnis es convertiran en realitat.

RENATA VLČKOVÁ

La passió, el sentit de l'humor i la simpatia són alguns dels innomenables dons que té la Renata, una dona ferma de 27 anys, casada, amb un fill i nascuda a Eslovàquia.

Li agrada tancar els ulls i volar molt alt. Li relaxa mirar la televisió i remenar l'àlbum de fotos familiar.

La seva mare li va deixar com a herència un gran consell que ella intenta no oblidar en cap circumstància: "Cada dia s'ha de començar amb il·lusió renovada i sense que hi manqui un somriure".

Bona tarda! Gràcies per haver acceptat conversar aquesta estona Gràcies a tu. M'encanta parlar i fer amics.

On vas néixer?

A Liptovsky Mikulàs, una ciutat del nord d'Eslovàquia, molt bonica, industrial i turística.

Quants anys fa que ets aquí?

Porto vivint a Benissanet, un poble petit de la Ribera d'Ebre, quasi tres anys.

I per què?

Doncs, perquè el meu marit ja hi treballava feia uns quants mesos i no aguantava estar separada d'ell. Som una família i hem d'estar junts.

En què treballava?

Al camp, de pagès. Jo també ajudo a l'economia familiar. Quan deixo al Kristian, el meu fill de quatre anys, a l'escola, em dedico al servei domèstic.

A què et dedicaves al teu país?

Els meus pares tenien una petita botiga d'esquís i jo els ajudava. Després quan em vaig casar, vaig treballar en una gran superfície com a responsable d'un departament comercial.

Com recordes aquella època?

De tot això fa poc temps, però m'ha canviat tant la vida que em sembla que han passat molts anys.

Recordo que, malgrat les dificultats econòmiques, formàvem una gran família, érem com una pinya: els pares, els avis, els germans... per això jo vull que la meva família també sigui així. M'agrada cuidar del marit, del fill, de les tasques de la llar...

Ara toca estar aquí i hem de gaudir del que tenim, que no és gaire.

T'enyores?

Una mica. Ja t'he dit que sóc molt familiar i la majoria dels meus s'han quedat allí. La separació dels pares, familiars i amics és sempre dolorosa.

Doncs sembles completament integrada.

Crec que ara hi estic. Encara que vaig passar moments complicats, però gràcies al meu tarannà positiu i optimista ho he anat superant. Fins i tot m'agradaria quedar-me a viure aquí definitivament. La felicitat completa seria poder fer-ho en companyia dels meus pares.

A més d'uns ulls que parlen per ells mateixos, ets una dona molt alegre i simpàtica.

Gràcies, tothom m'ho diu. M'agrada riure i fer feliços tots els qui m'envolten. La majoria de les coses que em passen les prenc amb filosofia. Estic convençuda que és força sa i bo riure, fins i tot, d'un mateix.

No t'agradaria anar-te'n d'aquest món sense...

No m'agradaria anar-me'n d'aquest món. Punt. Viure és apassionant.

No podries ser feliç sense...

La família i sense les flors. Les roses blanques i blaves són la meva debilitat.

A una illa deserta t'enduries...

La Vanguardia, l'album de fotos familiar i un rellotge. Em posa de mal humor no saber a l'hora que visc.

Tres desitjos

Salut, treball i felicitat.

Què recordes del teu país a més a més de la família?

La neu, la muntanya, esquiar... ho he fet des de petita. Tot el poble on vaig néixer gira entorn d'aquest esport. Aquí, m'han dit que no acostuma nevar. Moltes vegades tanco els ulls i m'imagino el poble enfarinat. M'agrada. També recordo un plat típic, el *halusky*, és el meu preferit, una espècie de barreja de farina, ous, patates i bacon.

Parlant de la neu, observo que sempre vesteixes de blanc, és casualitat?

Els meus colors són el blanc, el blau i el negre. A l'estiu sempre de blanc. És una mania de les moltes que tinc.

Tens un estil molt personal a l'hora de vestir-te. Et consideres una dona elegant?

A la meva manera, sí.

Quines creus que són les claus de l'elegància?

En primer lloc, no seguir la moda al peu de la lletra, després, buscar l'harmonia i en darrer lloc arribar a conèixer-se bé un mateix. L'elegància és una ratlla invisible entre allò que és just i allò que és excessiu. De totes maneres, és difícil aconseguir ser elegant quan hi ha manca de diners.

Què fas a les teves estones lliures?

Són poques aquestes estones. Miro la televisió, ja que ara ja entenc bé el català i puc seguir les pel·lícules de TV3, escolto música, i al vespre, amb el marit, passem pel camí del riu. És la millor estona del dia, un moment sublim: la llum, l'ambient, la tranquil·litat, l'amor, el meu marit i jo... no té preu. Moments com aquests compensen tots els entrebancs passats, presents i futurs.

Què li demanes a la vida?

Només tenir cobertes les necessitats més bàsiques, no aspiro a res més.

Què et fa perdre aquest somriure encomanadís?

Pensar que el meu marit o el meu fill poden estar malalts. M'espanta aquesta idea.

Et consideres feminista?

No.

Per què?

Mai m'han agradat els extremismes, encara que estic convençuda que els col·lectius feministes i les seves reivindicacions han ajudat a la promoció de la dona arreu del món.

Com viu la dona al teu país?

Com pot, però els homes tampoc ho tenen fàcil. Les dones treballen quasi totes fora de casa, la majoria per necessitat. Les dificultats econòmiques, socials i polítiques que vivim actualment encara ho compliquen més.

I com t'agradaria que fos la dona del segle XXI?

Exigent amb ella mateixa i amb tot allò que vol aconseguir.

Espero que no hagi de demostrar res. Les dones d'aquest segle serem dones cultes, segures i sense cap mena de complexes.

Creus que tirar endavant situacions complicades és una virtut especialment femenina?

Sense cap mena de dubte. Creixem davant de les dificultats. Conec moltes dones que són veritables heroïnes.

Què és allò que admires més de l'altre sexe?

El mateix que admiro del propi.

Una raó per aquest optimisme?

La vida.

Ha estat dura?

Bastant, però els moments tristos val la pena deixar-los mentre fem el camí.

Repetiries?

Sí.

Què n'has après?

Principalment a valorar la gent per allò que és i no pel que té. Per a ser feliç s'ha d'estimar i deixar que t'estimin. Les coses materials, a la llarga, tenen molt poca importància.

Gràcies per haver-nos fet partícips de la teva riquesa personal. Tant de bo puguem continuar conversant un altre dia. Fins aviat.

VIRGINIJA KONTVAINIENÈ

És lituana, té 42 anys. Soltera amb dos fills. Està convençuda que aquí mai entendrem la seva manera de ser. Se sent ciutadana de segona classe. Cada dia plora una estona pensant en la família que ha deixat al seu país.

Es defineix a ella mateixa com una pura contradicció. Introvertida, forta, massa dura en molts moments, valenta, molt treballadora i, al mateix temps, romàntica i sentimental.

Creu que l'experiència i l'edat són veritables tresors. Recorda amb emoció els consells dels seus pares, "estima i respecta sempre els teus grans".

Bon dia, Virginija, què tal?

Anar fent i anar passant.

Ets lituana?

Sí, d'un poble que va ser durant molts anys ric i pròsper. Vivíem quasi tots de la indústria cimentera, i ara s'està convertint en un poble fantasma. Tothom marxa. És una veritable llàstima.

Com es diu?

Naujoji Akmene, en cinc anys ha perdut més de cinc mil habitants dels quinze mil que tenia.

Per què?

La principal causa és la situació política i econòmica actual. És un desastre. No es pot viure dignament. Abans dels canvis tot era molt diferent.

Et noto molt dolguda i trista.

Sí, estic molt cremada i desil·lusionada. No entenc que ha passat. Hem perdut tot allò que havien aconseguit els nostres avantpassats. Teníem treball, podíem menjar cada dia, i, el que és més important, no calia que sortíssim a buscar-nos la vida. Allí s'estava bé.

La llibertat té un preu que...

No parlis de llibertat, d'acord?

No vull incomodar-te, canviem de tema.

Disculpa la meva brusquedat, però per aquí no hi passo. Quan parlem de llibertat us ompliu la boca de satisfacció. A mi no m'han educat per ser lliure, ni per haver d'elegir contínuament. Ara perquè els polítics ho han decidit així, volen que jo, als 42 anys, prengui decisions i em senti la més lliure del planeta... per què vull jo la llibertat? Per què vull ser lliure?

No vull. No sé fer-ne ús i em fa por.

Els teus fills pensen el mateix?

No. Suposo que als 17 i 21 anys es poden permetre el luxe de ser uns romàntics i uns il·lusos per pensar que la llibertat és un valor que està per damunt de les necessitats bàsiques com la salut, l'alimentació o l'habitatge.

Treballen?

De manera ocasional. Al meu país hi ha treball, però no es pot viure dignament. Ells viuen amb els avis, jo els ajudo econòmicament tot el que puc. Quan acabi aquesta temporada de la recollida de fruita, tornaré uns mesos a casa. Tinc moltes ganes de veure'ls. He comprat uns regals preciosos per a tots.

Puc saber què els has comprat?

I tant. Al meu pare, dues ampolles de vi de la cooperativa del poble, a la mare, un pot molt gros d'olives i als fills, dos xandalls vermells amb ratlles negres i unes sabatilles d'esport.

Has canviat la cara...

Parlar de la família i en concret dels meus fills m'omple de felicitat. Tenir-los és el millor que m'ha passat a la vida.

Suposo que criar-los no ha estat fàcil, tenint en compte que has estat sempre sola?

No ha estat fàcil, però ha valgut la pena. Són dos nois educats, molt familiars i, el que és més important, bones persones. Els meus pares m'han ajudat molt a aconseguir-ho.

Si tornessis a néixer, repetiries?

No. Canviaria moltíssimes coses, quasi tot. M'he equivocat massa vegades. He confiat en persones que m'han traït. He posat el cor per damunt del cap quan no convenia... en fi, un desastre. Només els meus fills compensen totes aquests misèries.

Quan temps fa que estàs a Catalunya?

Un any i mig.

T'agrada?

Bastant. M'han acollit bé. Suposo que els compensa tenir una mà d'obra barata. Sóc conscient que vinc d'un país diferent amb altres costums i maneres de fer. No em sento discriminada, però sí una ciutadana de segona classe.

Vius sola?

Ni molt menys. Visc en un alberg amb unes trenta persones que s'ha habilitat per als immigrants que venim a treballar.

Com veus la gent d'aquí?

Amb ganes de riure i passar-ho bé. Els agraden les festes. Els carrers i els comerços sempre són plens. Es nota que la majoria tenen diners. Lituània, actualment, és un país trist i sense esperança.

Què fas per a descansar?

Un dia vaig anar al cinema. Normalment escolto música. M'agrada la cançó d'en Raül: *Hace tiempo que sueño tu boca...* i també faig punt de mitja. He après a cuinar. Aquí el menjar és més sa. M'agrada molt la paella i l'escalivada.

El que no he aconseguit és deixar de fumar. Sóc una fumadora i una cafetera empedreïda.

Quin és el teu plat preferit?

El *balandèliai*, és un plat car, només es cuina a les grans celebracions. Porta arròs, col, fruits secs, carn i uns salsa de pebrots.

Només de recordar-ho, ja m'emociona.

I ara estàs tranquil·la ?

No. Continuo tensa i angoixada. Em fa por el futur. Ho veig tot molt fosc, insegur. No em vull fer il·lusions. Cada vegada tinc menys força per seguir lluitant. Això d'haver de viure en un país que no és el meu i lluny de la família és força dolorós.

Tant de bo pogués gaudir d'aquesta terra en altres circumstàncies!

Com et definiries a tu mateixa?

Sóc una pura contradicció. Introvertida, forta, a vegades massa dura, valenta, molt treballadora i, encara que no ho sembli, em considero romàntica i sentimental. Ah! i una gran actriu...

Com?

Sentir-me com em sento, viure com visc i fer veure tot el contrari a la meva família és una bona representació teatral. Sóc una bona actriu. Mai han de saber la veritat.

Puc reivindicar una cosa?

I tant, què?

La gent del meu país és senzilla i noble, bona gent, i em sap greu que es parli de la màfia dels lituans com s'està fent. A tot arreu hi ha pomes podrides. Jo penso que no són, ni molt menys, representatius de la meva terra.

Aquí els és molt fàcil delinquir perquè les lleis són excessivament suaus. Aquesta mena de gent són l'escòria de la societat.

Molt bé.

Tinc una altra cosa a dir, puc?

Endavant.

No trobo cap diccionari rus-català i això dificulta que aprengui millor el català.

Gràcies. Hem acabat.

Em faràs dos petons?

Pensava fer-ho, per què ho preguntes?

Fa gràcia aquest costum que teniu de fer petons a la gent que no és de família. No ho havia vist fer mai enlloc. Quan torni al meu poble ho faré. Serà divertit veure com reaccionen.

M'agrada acabar aquesta entrevista amb humor. Endavant i moltíssima sort.

ARACELI ESORA

Aquesta guineana de 35 anys ha viscut a vuit països diferents. Es considera ciutadana del món. Va arribar a Catalunya fa quatre mesos. Diu que integrar-se en un lloc només es cosa de posar-hi voluntat i ganes. Mai s'ha sentit discriminada pel seu color.

És vital, extrovertida, li apassiona ballar, conversar i riure. Gaudeix amb tot el que fa.

Està convençuda que ha nascut per estimar i ser estimada. Valora la fidelitat i l'amistat, virtuts que, malauradament, ara no estan de moda. Li agradaria viure en un món més just, sense guerres, ni fam, ni desigualtats.

Bona nit, Araceli!

Bona nit!

Guineana?

Sí, de Malabo, capital de Guinea Equatorial. El meu pare és electricista i la mare té cura de la família, tant de bo jo pogués fer el mateix!

Tinc tres germanes encantadores amb tres noms preciosos: Misericòrdia, Júlia i Elena. Quan era petita em van concedir una beca d'estudis i vaig estar interna en un col·legi de religioses a Toledo, després... Em sembla que parlo massa, pregunta el que tu vulguis.

Continua, si us plau

Com et deia, vaig passar la meua juventut a Espanya, és per això que aquí em sento quasi com a casa. Més tard, vaig trobar Jesús, el meu marit.

Jesús és d'aquí?

No. També és guineà, però el vaig conèixer a Madrid, en una festa d'aniversari d'un amic comú. És guapíssim.

Com tu...

No, jo només sóc "resultona".

Et vas casar aquí o allà?

Aquí. El meu casament va ser una mica especial: sols i sense diners. Sempre m'havia imaginat aquest dia d'una altra manera. Va ser una barreja d'alegria i tristesa que no oblidaré mai.

A què es dedica el teu marit?

És comercial.

I tu?

Al que va sortint. Estic apuntada en una agència de col·locació i a l'estiu treballo sempre. Volem comprar-nos una casa a Malabo, una casa gran, per a tota la família i això val molts diners. Hem de treballar molt per a aconseguir-ho.

El teu marit a Madrid, tu a Catalunya i la resta de la família a Guinea...

No ho porto gaire bé tot això. Els enyoro, però el que m'està costant més és no tenir el meu marit al costat, fa quatre mesos que no el veig i em moro de ganes. L'estimo moltíssim. Amb ell he après a viure, a tenir il·lusions, és una gran persona i a més molt guapo, t'ho havia dit?

Sí. Es nota que estàs enamoradíssima. Quan parles d'ell tens cara de festa major.

És veritat.

Teniu fills?

No. Ho intentem fa anys, però sembla que encara no és el moment. Tenim confiança en què Déu ens farà aquest regal molt aviat. Ho desitgem tant...

Tornem cap enrera... Com recordes els teus primers anys?

Tinc molts records, uns quants dolços i uns d'altres més amargs. Era una nena dèbil i amb una salut molt fràgil. La meua mare treballava fora del país, i jo vivia amb els meus avis. Em sentia estimada, però em va marcar molt viure tots aquells anys separada de la mare. Jo, malgrat els pocs anys que tenia, era conscient del seu patiment i de la difícil situació econòmica que vivíem. No he sabut mai el perquè em van enviar, com ja t'he dit abans, a un internat espanyol. Mai m'he trobat sola encara que hi hagi estat. Sempre porto amb mi a tots els qui estimo.

Recordes alguna cosa especial de la teua àvia?

Sí, moltes. Semblava la dona més feliç del món, suposo que s'esforçava davant nostre. Mai feia una queixa, un comentari negatiu... i motius no li faltaven. Sempre em deia: "Mesura les teves paraules, no ofenguis a ningú. Si no pots parlar bé d'una persona, calla".

Quin és el teu primer pensament del dia?

Sempre dono gràcies a Déu per poder gaudir d'un dia més i a continuació recordo amb especial tendresa la meua mare.

La teua gran il·lusió?

Ser mare.

Els teus colors?

El vermell, blanc, blau i groc.

Aquí la gent vesteix "trista", amb uns colors molt apagats. La llum, el color, la música... juntament amb d'altres coses, fan la vida més alegre.

Alguna mania?

Les olors. Puc assegurar que sóc una autèntica maniàtica d'aquest tema. Tinc amargat el meu marit.

Què et relaxa?

Ara, m'agrada escoltar música autòctona de la meua terra. Ballo, converso, camino, paseo, canto...

Dos plats típics...

És difícil triar-ne dos perquè tenim una cuina molt extensa i rica. L'ocro, que és un plat de verdures barrejades amb carn i peix i, un postre d'elaboració complicada però que està exquisit. Un altre és el *bangasup*, una mena de batut de llet i dàtils.

Quina és la teua hora màgica?

El crepuscle. És l'hora en la qual somnio desperta. Els moments agradables s'actualitzen i els altres desapareixen. Sento una sensació especial.

Quin és el teu estat d'ànim actual?

Estic relativament tranquil·la i amb il·lusió per aconseguir tot el que ja t'he dit. M'agrada cuidar de la meua gent. Actualment, el treball sembla més important que la meua vida personal, i això no m'agrada.

Per què?

El treball és una part essencial de la vida, però no pot estar mai per damunt de les persones, de les emocions i dels afectes.

Personalment, què necessites?

Tenir coberts els sentiments, l'afectivitat m'enriqueix i m'agrada tenir on agafar-me, saber que algú m'espera, que m'estimen i que estimo. A vegades penso que demano massa, ja que jo sé que hi ha molta gent que està pitjor que jo.

Què t'ha ensenyat la vida?

Principalment m'ha ensenyat a mesurar les coses, a saber diferenciar allò que és bàsic i fonamental de tot el que no ho és. Ens inventem necessitats absurdes... He anat aprenent a ser feliç amb el que tinc i la meva felicitat sembla que va creixent per moments. Procuo no enfadar-me mai i viure amb molt sentit de l'humor. Sóc una dona difícil d'entendre.

Per què ho dius?

Aparentment navego sobre la calma, semblo molt fràgil i resignada, però sóc nerviosa i molt rebel, excessivament crítica amb la realitat social i política del meu país i amb les misèries humanes. Sempre he tingut tendència a observar i analitzar-ho tot, busco respostes que normalment no trobo.

Com viu la dona al teu país?

La dona és fonamental. És la mare i el pare. Treballa a casa i fora de casa. Fa de pal de paller on s'aguanta tota l'estructura familiar. Submisa, molt treballadora, no pensa mai amb ella mateixa. La seva única aspiració és el benestar dels fills.

I els homes què?

No ho sé. M'encantaria ser un home un dia o dos per entendre el que pensen i com actuen. Els homes europeus són molt diferents.

Vols afegir alguna cosa més?

Sí. He dit que els catalans em sembleu tristos, però em referia a la forma de vestir. Jo estic acostumada als estampats de flors i als colors llampants. He fet molt bons amics. Intento gaudir de la vostra cultura, fins i tot, he ballat una sardana.

Gràcies. Si les ganes de viure, la il·lusió i el sentit de l'humor rejuveneixen, tens corda per molts i molts anys. Records al teu marit. Fins a una altra.

NELLY CHARTRAIN

La Nelly és una dona francesa de 28 anys que va néixer a ALENÇON, un poble de la regió de Normandia.

Fa quasi un any que viu a Benisanet, un poble petit de la Ribera d'Ebre.

El seu llibre de capçalera és La bicicleta bleu. Li agrada el color groc, diu que li porta sort. Fan incondicional de Gerard Depardieu, ha vist totes les seves pel·lícules i, coneix Titànic quasi de memòria.

Creu que la parcel·la personal és l'única que és de veritat i per això s'ha de potenciar, les altres són passatgeres.

Bona tarda Nelly. Quan temps fa que vius aquí?

Bona tarda. Gairebé un any.

Abans on vivies?

A París.

Has canviat París, capital de França, per un poble de mil habitants en el qual no hi ha un sol cinema?

Sí.

I ha estat positiu el canvi ?

Sense cap mena de dubte. He millorat en qualitat de vida. Ha valgut molt la pena!

Ho dius tan convençuda... pensa que jo vaig néixer en aquest poble.

Ho dic tan convençuda perquè estic completament convençuda. Et felicito per ser d'aquest poble tan entranyable.

A més a més, què té el Sena que no tingui l'Ebre?

Anem a pams. Com és que has aterrat aquí?

El meu pare és francès i la mare és d'aquí. Sempre havia viscut a França però esperava els estius per a venir a Benissanet i estar amb els avis. Sempre m'ha agradat el tipus de vida que es fa als pobles petits.

A què et dedicaves a París?

Primer vaig treballar com a dependenta en una carnisseria, després de comercial... la veritat és que vivia relativament bé.

Ets una dona casada?

El meu marit es diu Joan Marc. Tinc dos fills de dos i vuit anys, Romain i Maiwenn.

Suposo que en Joan Marc deu pensar com tu?

I tant. Quan ens vam casar ja ens vam plantejar canviar de lloc, però no va ser possible fins uns anys més tard.

En què treballa?

És xòfer de camió. Quan vivíem a París, ell ja viatjava per tot Espanya. Estava enamorat de San Sebastià i Girona. Ara, segueix de camioner; fa trajectes molt curs i repetitius, per la qual cosa té l'oportunitat de estar amb nosaltres diàriament, cosa que agraïm els nens i jo.

Què buscàveu en un lloc com aquest?

Tranquil·litat, viure sense presses, sense nervis... volíem viure d'una altra manera, gaudir més de la família, de la natura, del silenci... en una paraula: millorar la nostra qualitat de vida.

Crec que la parcel·la personal és l'única que és de veritat i que val la pena potenciar. Les altres són passatgeres.

On viviu?

Vam comprar una casa als afores del poble.

Com és?

A nosaltres ens agrada molt. És còmoda, al mig del camp. Podem plantar fruites i verdures i criar alguns animallets. Els caps de setmana ens agrada fer de pagesos.

Què fas en un dia normal?

El mateix que fan la majoria de les dones que conec. Porto el petit a casa de l'àvia i el gran a l'escola, després vaig a treballar en una pastisseria. És un luxe poder fer tot això caminant i en menys d'un quart d'hora!

Al migdia els recullo, i tots junts anem a preparar el dinar. La tarda acostuma a

ser molt tranquil·la: em quedo a casa sola i aprofito per rentar, planxar, cosir... fins que apareixen tots. Gaudim d'una relació familiar que no ens fa envejar aquells que viuen en grans ciutats.

Els nens van notar el canvi?

El gran una mica, però en dos mesos estava completament integrat. La llengua va ser en un primer moment un obstacle que va superar de seguida. Ara parla el català molt millor que no pas jo.

Sembla que ets plenament feliç.

Ho sóc i molt. Hem aconseguit tot allò que buscàvem feia molt de temps. Un poble petit i obert com aquest et dóna moltes satisfaccions. M'agrada conèixer tothom, saludar aquells que et trobes pel carrer, comprar a les botigues que són petites i familiars... Passejar amb el marit i els nens sense cap pressa, no té preu.

A més de passejar, què fas el teu temps lliure?

Nedar. M'agrada anar a la platja quan el temps ho permet. Em relaxa tot el que es pot fer a l'aire lliure, contemplar la natura, respirar a fons, sentir el vent, la pluja, el sol...

També m'agrada llegir, conec molt bé l'obra de Lorca. El meu llibre de capçalera és *La bicicleta bleu*.

Des del punt de vista cultural deus haver notat un gran canvi.

Barcelona és un gran centre cultural i està molt a prop.

Quines tres coses t'enduries a una illa deserta?

Un aparell per escoltar música, menjar i tabac.

Tabac?

Sí, per què t'estranya?

Perquè no em quadra en el teu estil de vida tan natural i ecològic.

És el meu vici. No hi ha ningú perfecte.

Manies?

Una molt arrelada. Mossegar-me les ungles.

El món està necessitat de...

Pau, justícia i sentit comú.

Què i qui et fa riure?

Moltes coses. Ric amb molta facilitat. Un estiu vaig descobrir un programa que es deia *La cosa nostra* i em vaig enganxar totalment a l'humor de l'Andreu Buenafuente. No em perdia cap del seus monòlegs.

Els ha editat. Està a punt de sortir la tercera entrega. Quin és el lema de la teva vida i que sempre tens present?

L'important és posar les darreres pedres. Començar els projectes és fàcil, acabarlos bé no tant.

Problemes d'integració cap ni mica...

Per què? Entenc i parlo bastant bé el català. M'agraden la cultura i els costums catalans. Ara, m'he apuntat a fer un curs de perfeccionament de la llengua catalana per poder ajudar els meus fills a fer els deures de l'escola.

Sembla que et preocupa especialment l'educació dels fills.

És la cosa que em preocupa més. Intento educar-los en valors. Aspiro aconseguir que siguin persones responsables, respectuoses, sinceres, solidàries... en fi, bones persones. Els pares tenim l'obligació de donar bon exemple.

Com t'imagines el país ideal per a què creixin els teus fills?

Pròsper, just, amb cultura, amor per l'art, amb natura, amb un medi ambient sa, lliure, amb igualtat d'oportunitats per a tots...

La dona francesa ho té millor que la catalana?

Igual. La dona d'aquí i allà s'ha d'esforçar molt més que l'home per demostrar contínuament que ho fa bé. De totes maneres, la dona cada vegada està més ben considerada; té una imatge més forta i està duent a terme rols més importants dins de la societat i la vida.

Un plat típic francès.

La *tartiflette*, que és una barreja de patates, bacon, ceba, vi blanc i formatge.

El teu preferit?

La paella, també m'agrada el pa amb tomàquet i les albergínies al forn regades amb oli d'oliva.

Gràcies i felicitats per haver aconseguit viure com sempre has volgut fer-ho. És un exemple per a tots.

TAO ZHANG

Viu a Barcelona fa gairebé dos anys. Va néixer a Wei Hai, un poble industrial i turístic del nord de la Xina, molt a la vora de Pequín.

Té cara d'adolescent, però és una dona casada que ha fet 25 anys no fa gaire. És la petita de tres germanes. Els seus pares han treballat tota la vida en una fàbrica de conserves de peix fumat.

El seu marit es diu Chengxuzhou i treballa d'ajudant de cuina d'un restaurant molt important a Sant Cugat del Vallès.

Bona tarda, Tao!

Bona tarda i gràcies per haver-me convidat a un lloc com aquest.

M'ha semblat que seria agradable quedar en una terrassa d'una cafeteria tenint en compte que són les set de la tarda del mes d'agost.

Et puc preguntar l'edat?

Tinc 25 anys.

Sembles més jove...

Ho sé. Tothom m'ho diu. Hi ha gent que li costa creure que sóc una dona casada.

Tens fills?

No, encara no. No estic preparada per a ser una bona mare.

Per què heu triat Barcelona per a viure?

És una història molt llarga.

Tenim temps, hi ha més orxata...

A la Xina vivia bé. La meua és una família tradicional, com quasi totes les del meu país, en la qual no es concep trencar amb cap tradició establerta pels nostres avantpassats. A mi sempre m'ha agradat l'aventura. Quan tenia catorze i quinze anys llegia llibres on els protagonistes feien coses molt diferents a les quals jo veia fer. A poc a poc m'anaven creixent les ganes de conèixer altres llocs, de respirar altres aires, cultures, maneres de viure, tenint molt clar que no renunciaria mai a les meves arrels, de les quals estic molt cofoia, i les meves tradicions.

Uns anys més tard, m'escrivien amb uns amics que van venir a Barcelona i van obrir un restaurant xinès i m'explicaven les meravelles d'aquella ciutat, i, a poc a poc, em vaig anar enamorant dels seus monuments, de la seva cultura i de la seva gent. Tancava els ulls i m'imaginava tot el que anava aprenent mitjançant les postals, els llibres i les cartes dels meus amics. Sabia que algun dia viuria allí. El meu somni no es va fer realitat fins que vaig aconseguir convèncer el meu marit. Va costar uns quants anys.

Per què et va costar tant?

Senzillament perquè no s'ho havia plantejat mai i pensava que la meua dèria passaria en poc temps. Quan li plantejava el tema, sempre em contestava que ell volia anar a viure al Japò. Finalment vaig fer-li entendre perquè era millor venir a Barcelona.

En què treballàveu?

Chengxuzhou, que és el meu marit, treballava en una botiga d'ultramarins i plats cuinats, i jo en una fàbrica com a comptable.

I ara?

Ell fa d'ajudant de cuina en un restaurant de luxe de Sant Cugat del Vallès i jo treballo només a l'estiu on hi ha feina.

Quin va ser el teu darrer treball?

Posava etiquetes a les caixes de fruita fresca que s'enviaven a l'estranger.

Una mica avorrit

Per què?

Doncs perquè sembla un treball molt mecànic i repetitiu...

Tot depèn de la il·lusió i la creativitat que hi poses. Es pot millorar la tècnica, l'acabat, els detalls... No hi ha treballs avorrits, hi ha treballadors avorrits. Sempre es pot perfeccionar la tasca que fem.

Va ser fàcil la integració?

No, les coses no van ser com jo havia somniat. Al començament ho vam passar força malament, però com que no teníem diners per tornar, ens va tocar aguantar i esperar temps millors. Després les coses es van anar arranjant.

Tenim cultures molt diferents, la gent, els costums, el menjar, l'idioma... són molts els obstacles amb els quals et trobes.

Sense adonar-te'n estàs en un lloc que no entens ni coneixes, i com a solució busques estar amb els teus, que és el que passa a la majoria del meus compatriotes. Viuen aquí, però sempre compren a botigues xineses, mengen en restaurants xinesos i es relacionen només entre ells. Tots plegats constitueixen una illa xinesa dins d'aquest país. Jo penso que així no s'integraran mai. A mi m'agradaria que tot això fos d'una altra manera.

Has tornat a Xina?

No. L'economia no ens ho ha permès fins ara. Actualment les coses ens van millor, i sembla que aquest any podrem anar uns dies de vacances. Sempre que puc parlo per telèfon amb els pares i els germans.

I tornaries a viure després de l'experiència viscuda?

No. Malgrat els problemes d'adaptació, estic convençuda que aquí estem millor per molts motius. El meu home també pensa el mateix.

Aquests darrers dies, he fet tres amigues, dues catalanes i una de Cadis, i el meu marit es reuneix per a jugar a cartes amb alguns companys de feina. Estem contents.

I amb el grup de xinesos què?

Som grans amics, ens van ajudar molt quan ho vam necessitar. També m'agrada estar amb la gent de la meua cultura. Penso que les dues coses són força compatibles.

Què veus quan et mires al mirall?

Veig una dona que malgrat la seva joventut ha viscut intensament, que ha jugat fort i que s'ha deixat la pell en tot el que ha fet. Una dona afortunada, perquè sempre ha tingut el suport familiar encara que no m'entenguessin, i per damunt de tot l'estimació d'un home extraordinari.

Ets presumida?

Presumida, no gaire, però neta i polida... una exageració.

Et preocupa alguna cosa en especial?

Més d'una. La fam, l'explotació de la dona i els nens, les guerres, el deteriorament del medi...

Com viu la dona al teu país?

La dona xinesa està despertant d'una llarga letargia. Les tradicions pesen, ofeguen i marquen la vida d'homes i dones, però la dona en surt força més perju-

dicada. El respecte als ancians, al pare, als germans es confonen la majoria de vegades en una manca de llibertat i d'iniciatives.

Motius per ser optimista?

En tinc molts per a ser-ho. M'encanta riure i gaudir cada moment...

M'horroritza llevar-me un dia del llit i trobar-me amb la sensació que només he sobreviscut. Vull omplir el meu temps vivint com m'agrada, per molt egoista que semblin aquestes paraules.

Què esperes del futur?

El que arribi, en serà benvingut. En tinc prou amb salut, treball, pau, tranquil·litat i mantenir-nos tota la família unida.

Practiques alguna afecció?

Escolto la ràdio, canto les cançons de Julio Iglesias, que m'agrada molt, llegeixo novel·les, col·lecciono papallones, gaudeixo amb el cinema americà, i admiro a Rivaldo.

Quan em vull relaxar, dormo. Dormir és la meva medicina. Sempre em va d'allò més bé.

Què faries sola en una illa?

Buscar fustes i lligams vegetals per construir una barca.

Ets una dona lluitadora i forta, malgrat el teu físic fràgil. Gaudeixes d'una sensibilitat excepcional. M'ha agradat molt conèixer-te. Endavant i molta sort en el teu futur.

RABIA BOUJLOUD

Va néixer a Anador, una ciutat petita del Marroc, a 2 quilòmetres de Melilla. Es considera una dona afortunada perquè en el seu àmbit familiar mai cap dona ha necessitat sortir de casa per a treballar.

La mort del seu pare, tres mesos abans del seu casament, i la del seu germà, han condicionat la seva manera de viure.

Vol deixar clar que no tots els musulmans són àrabs, ni tots els islamistes són terroristes.

Està completament convençuda que la llibertat guanyarà a tota mena de fanatismes i fonamentalismes.

Bona tarda, Rabia!

Bona tarda. Com pots veure he vingut molt ben acompanyada. Espero que no t'importi, però és que no tenia on deixar-los.

I ara..., com es diuen aquestes dues bel·leses?

Zacaria i Jasmina. El nen té 5 anys i la nena té 6 mesos. Tots dos han nascut aquí, a Benissanet. Tenen doble nacionalitat.

Ets marroquina?

Sí. Tahar i jo som d'Anador, una ciutat petita amb força activitat comercial.

Qui és Tahar?

El meu marit. Quan ens vam casar ell ja vivia aquí feia uns quants anys.

Els teus pares continuen al Marroc?

La mare, sí. El pare va morir tres mesos abans del meu casament. Va ser un cop molt fort i difícil d'oblidar.

Tens més germans?

Sóc la petita i l'única dona de cinc germans. El gran viu a Alemanya, dos a Holanda i el tercer va morir de sobte, d'una parada cardíaca. Una altra sacsejada molt forta que em va fer canviar la manera de viure.

I aquesta senyora que ara surt de casa?

És la meva sogra. Està passant una temporada amb nosaltres.

A què es dedicaven els teus pares?

El pare treballava en una indústria metal·lúrgica. La mare és una dona força afortunada, mai va tenir la necessitat de sortir de casa per a treballar. Mai ens va faltar de res.

I tu?

Jo em guanyava la vida brodant. Ho feia a casa, també era afortunada com la mare. Vaig anar bastants anys a una escola en la qual s'aprenia aquest art. Hi tenia força traça. Estic convençuda que era una excel·lent brodadora.

Ara no?

No. He perdut la pràctica. Aquí no es valora aquest art, a la meua terra sí. Era un bon treball i em guanyava bé la vida.

Què recordes d'aquells anys?

Els pares s'estimaven molt, formàvem una gran família. No teníem problemes de cap tipus. Recordo que em sentia el centre, la nena mimada per tots. M'explicaven l'alegria que van tenir quan vaig néixer, després de quatre nois. Era la gran il·lusió de la mare, tenir una filla... pensava que seria sempre al seu costat, la cuidaria... Les circumstàncies de la vida han fet que no fos així. M'agrada un refrany d'aquí: "L'home proposa i Déu disposa". A vegades em dol no poder ser al seu costat, ara que camina la seva darrera etapa de la vida. L'estiu vinent hi aniré de vacances una bona temporada i passaré uns dies amb ella.

Va ser dur canviar de país?

Tahar vivia i treballava aquí feia uns anys, formava part de la brigada de neteja de l'Ajuntament i estava molt integrat al poble. No podia demanar-li que tornés al Marroc, quan allí no tenia cap possibilitat d'un treball estable.

La decisió encara que assumida, em va costar molt. El primer any el vaig passar plorant. Intentava que Tahar no ho notés, però ell era conscient del meu sacrifici. La gent del poble em va acollir molt bé i el naixement dels nens va fer que a poc a poc tot tingués sentit.

Ara estic bé, però segueixo somniant en retornar a la meua terra. Vull que els meus fills coneguin i estimin la nostra cultura, les nostres arrels.

És possible compaginar dues cultures tan diferents?

És anar sempre contra corrent i, això suposa fer un esforç que t'esgota. L'Islam és quelcom més que una religió, abarca tots els aspectes socials, culturals i polítics, és a dir, és un sistema de vida.

Què et suposa ser musulmana?

Suposa la submissió total a l'Islam, una de les tres grans religions monoteistes. Al·là és el mateix Déu dels jueus i dels cristians. El nostre llibre sagrat és l'Alcorà i Mahoma el gran profeta. M'agradaria deixar clar que no tots els musulmans són àrabs, ni tots els islamistes són terroristes.

Estic plenament convençuda que la comunitat musulmana rebutja els atemptats de Nova York, ja és hora de dir amb claretat que no volem fanatismes, ni fonamentalismes, i que no hi ha acció violenta que es pugui excusar o emparar en el nom de Déu.

El repte del segle XXI ha de ser compaginar l'Islam amb la modernitat. Un Islam que miri cap endavant, amb llibertat total, en una societat on es respectin els drets humans.

Un camí difícil, tenint en compte com estan les coses...

Què penses del burca?

No és l'Islam qui imposa el vel, sinó alguns musulmans ancorats en tradicions arcaiques. Les obligacions de l'Islam no tenen res a veure amb el *burca*, només se sustenta en cinc pilars, te'ls dic?

Sí.

El *salat*, pregar cinc vegades al dia; el *shahada* o professió de fe; el dejuni durant el *ramadà*; l'almoïna i la peregrinació a la Meca, sempre que es tinguin mitjans per a fer-ho. Totes les altres coses són costums i tradicions que es poden canviar.

Et felicito per tenir tan clar on vols anar i, saber anar-hi sense perdre els teus punts de referència.

He tingut la gran sort de ser educada en el si d'una família on es vivia en llibertat i tolerància. El meu marit també ho té clar. Sabia com jo era i pensava i, tot i així, va voler compartir amb mi tota la seva vida.

Quina llengua es parla en l'àmbit familiar?

L'àrab. El meu fill parla el català molt millor que els seus pares, però en l'àmbit familiar hem d'intentar no perdre mai les nostres arrels i la llengua és la base de la nostra cultura. Tenim antena parabòlica i la televisió marroquina ens ajuda a aconseguir-ho.

I la cuina?

Amb això no tenim problemes. M'és fàcil compaginar el *kuskus* i el pa amb tomàquet.

En què somnies, a més de retornar a casa?

Quan dormo somnio amb coses molt diverses, encara que quasi sempre tenen relació amb la família.

Quan somnio desperta, que ho faig moltes vegades, m'agrada imaginar-me el meu fill com un metge molt famós i, la meua filla com una mestra d'escola molt estimada pels seus alumnes.

I com tu dius, sempre tots junts al Marroc. No tinc cap mena de dubte que el meu país progressarà i caminarà endavant tal com t'he he dit abans.

De totes maneres, dormida i desperta, estic contenta amb la meua vida. No tinc cap dret a queixar-me.

Es fa fosc i hem d'acabar... m'agradaria fer-ho amb un missatge d'esperança per a les dones que ho passen malament.

El món no pot progressar si la meitat de la població, les dones, no són lliures, no són respectades. Tots, homes i dones, tenim l'obligació de treballar plegats per aconseguir que la dona pugui demostrar les seves capacitats en tots els àmbits. Els organismes internacionals han de pressionar perquè així sigui. Només és qüestió de temps.

Gràcies Rabia, per ser com ets, per donar-nos aquesta lliçó de tolerància i optimisme. Tant de bo els teus somnis siguin una realitat. Un petó per a Zacaria i un per a la Jasmina que s'han portat molt bé. Adéu.

LUCIANA MANSUR

És brasilera. Té 26 anys. Es considera una dona forta i sensible, solidària i pacifista. Presumeix de tenir molts i bons amics. Treballa en una empresa multinacional com enginyera de processos.

Creu que les claus per integrar-se en un país que no és el propi són el somriure i el respecte mutu. Admira a Einstein per la seva aportació científica, malgrat no ser un bon estudiant. Esborraria, si pogués, a Hitler, a qui considera un personatge nefast per a la humanitat.

Li agrada llegir i cuinar. És una enamorada de Barcelona i Tarragona, coneix tots i cadascun dels seus racons.

Bona nit, Luciana, com estàs?

Molt bé.

Gràcies per haver acceptat la meua invitació, em consta que ets una dona amb l'agenda força atapeïda.

Gràcies a tu per haver-me donat la possibilitat de col·laborar en aquest projecte. M'agrada molt el títol *Benvingudes*.

D'on ets?

Sóc del Brasil. Vaig néixer a Niterói, una ciutat gran i rica, molt a prop de Rio de Janeiro. Tenim el pont més llarg d'Amèrica del Sud, amb tretze quilòmetres de llargària.

I els teus pares?

La mare és d'ascendència espanyola i libanesa i el pare, portuguesa.

El cognom Mansur és portuguès?

No. A Brasil, el primer cognom és el de la mare i el segon el del pare. Mansur i Galvao.

Com és Niterói, la teva ciutat natal?

Meravellosa. Ho té tot: mar, platges, llum, muntanyes... des de la platja d'Icarai es contemplen perfectament el Cristo del Corcovado i el Pan de Açúcar. És un lloc privilegiat que et relaxa, t'anima... és el punt de trobada, de comiat, el refugi idoni per a gairebé tot. Si la sorra parlés... aquest no és un lloc més, és el meu lloc.

Al capdavant de la platja hi ha una església on em vaig casar fa un any i mig. La majoria dels meus millors moments han passat a Icarai.

Has viscut sempre al mateix lloc?

No. Als 17 anys vaig marxar a estudiar enginyeria química a Campinas, una ciutat industrial, que té una universitat puntera i molt reconeguda pel seu alt nivell. Les proves d'admissió van ser dures i complicades. Em va costar força, però ho vaig aconseguir.

Què tal l'experiència universitària?

Al principi, amb l'emoció d'haver aconseguit el meu gran somni, tot era fàcil i amable, però aviat va arribar la crua realitat. Vivia en una habitació, un garatge reformat, amb cinc noies. Passàvem fred, m'enyorava... El primer curs va ser molt trist.

Després em van concedir una beca, vaig conèixer en Paulo i tot va canviar radicalment.

Et consideres una estudiant brillant?

Brillant, no. Molt treballadora, sí. Sempre he tingut molt clar el que volia aconseguir. Trobar Paulo va suposar un nou impuls per seguir amb més ganes i il·lusió. La primera vegada que el vaig veure, vaig saber que estaríem junts tota la vida.

Ha estat així?

Quasi sempre. En acabar els estudis, em van oferir un treball força interessant en una refinaria de la Plata, a l'Argentina. Era una gran oportunitat que no podia desaprofitar. El propi Paulo em va animar a acceptar la feina.

Sempre he pensat que la vida personal està per damunt de la professional i als tres mesos no vaig poder suportar més la separació, i vaig tornar al seu costat.

Després va sorgir l'ocasió de venir a Tarragona a treballar a Repsol, com a enginyera de processos, amb la sort que al Paulo li van concedir una beca per fer el

doctorat a la Universitat Rovira i Virgili. Així sí. Ens vam casar i ja fa quasi un any que vivim aquí.

La vostra és una història d'amor força especial...

Doncs sí. Quan el Paulo em mira, no em fa falta res més. Quan estem junts, tots els moments són bonics i tendres. Em sento molt privilegiada per poder envellir plegats. Som conscients que no vivim en un món de color de rosa i que aniran sorgint problemes... però, si estem junts la vida té un color especial, es viu d'una altra manera.

Com et definiries?

És difícil. No ho sé... tinc un caràcter fort i responsable però també sóc molt sensible. M'agrada estimar i sentir-me estimada. Em considero una dona solidària, pacifista i molt treballadora, conscient de les meves limitacions. Gran conversadora, presumeixo de tenir molts i bons amics. M'agrada llegir i cuinar, principalment la *feijoada*, un plat típic del meu país que porta *frijoles*, carn i caldo.

Quan has d'elegir, a què recorres per no equivocar-te, a la lògica o a la intuïció?

El primer impuls sempre respon a la intuïció, després procuro pensar i reflexionar, és a dir, intento compaginar les dues coses.

L'error més gran que has comès...

Són molts, però tots molt petits. M'ajuden avançar i els reivindico tots.

El defecte que avorreixes?

En general no suporto la mentida, l'enveja i el despreci vers els altres. L'adulació m'irrita i incomoda. Jo en tinc uns quants, però el que més sobresurt és que sóc molt despistada, suposo que tinc el cap massa ple de coses i se m'obliden fàcilment. En el món empresarial s'ha posat de moda la frase *back to the basic*, "tornar a l'essencial", intento almenys recordar allò que és més bàsic i important.

Val la pena viure en un país que no és el propi només per motius professionals?

Aquí estic bé. Tinc un bon treball, una bonica casa, un marit excepcional, espero tenir fills aviat... M'agrada conèixer altres llocs, altres cultures, altra gent. Sóc una enamorada de Barcelona i Tarragona. Conec tots els seus racons, Montjuïc, la Rambla, el Parc Güell, el Circ Romà i l'Amfiteatre... Això no vol dir que renunciï a les meves arrels. Em sento brasilera pels quatre costats.

Què és el que més enyores?

La família, els amics i el cel.

El cel?

Sí. El cel del meu país és especial, té un color i una lluminositat que el fa diferent a la resta. No es pot explicar amb paraules.

Les dones brasileres també són diferents?

No estic gens d'acord amb la imatge de la dona brasilerera que donen els mitjans de comunicació. La dona del meu país no és tan frívola com sembla.

Brasil és un país de gent molt humil, alegre i optimista. Un país endeutat, que inverteix molt poc en educació, amb grans diferències socials i econòmiques... no oblidis que només uns quants terratinents són propietaris del 50% del territori.

És veritat que la majoria de dones brasileres són guapes, amb cossos espectaculars, i amb gran facilitat pel ball, però també és molt cert que som dones lluitadores, sensibles als problemes socials i polítics. Vull fer esment del fet que la ciutat de Sao Paulo, de més de 20 milions d'habitants, ha tingut alcaldessa durant dues legislatures.

Hem d'aconseguir la igualtat d'oportunitats home-dona per raons de justícia i de dignitat, però no crec en la lluita feminista basada en la confrontació, sinó que la conquesta d'aquest drets ha de ser el fruit de la lluita personal diària i silenciosa, des del lloc on estem.

Per acabar, un consell i un pensament:

"Demana a Déu com si tot depengués d'ell i, lluita com si tot depengués de tu", aquest consell el vaig aprendre del meu pare i sempre m'ha funcionat. Ara el pensament... és una mica llarg...

Endavant...

És de la mare Teresa de Calcuta i diu així...

La vida és una oportunitat, aprofita-la.

La vida és bellesa, admira-la.

La vida és beatitud, assaboreja-la.

La vida és un somni, realitza'l.

La vida és un repte, afronta'l.

La vida és un deure, compleix-lo.

La vida és un joc, juga'l.

La vida és preciosa, cuida-la.

La vida és riquesa, conserva-la.

La vida és amor, gaudeix-la.

La vida és misteri, desvetlla'l.

La vida és promesa, compleix-la.

Molt bonic. Deixem-ho així. Gràcies, sort i fins aviat.

KVETA FRIČOVÁ

Aquesta dona d'ulls grans i verds va néixer a Bojnice-Prievidza, una ciutat minera ubicada en el centre d'Eslovàquia. Va viure durant sis anys a la República Txeca, concretament a Praga, la capital. Després, per capricis del destí, va aterrar a Penyíscola i Benicarló, fins arribar a Catalunya.

És una excel·lent pescadora, ha aconseguit silurs de 30 i 40 quilos, que sempre retorna al riu. Té un gran sentit de l'humor. Diu que l'única de la família capaç d'aconseguir els papers de residència és la Beruska, la seva gosseta.

Bona tarda!

Tens uns ulls preciosos, criden l'atenció...

Hola, bona tarda i gràcies! Molta gent em coneix com la dona dels ulls verds, encara que no té cap mèrit, t'asseguro que no m'ha costat cap esforç tenir-los.

Ets d'Eslovàquia...

Sí, de Bojnice-Prievidza, una ciutat minera capital de comarca. Està situada al centre del país, prop de Bratislava, la capital.

Quants anys tens?

En tinc 31. Els represento?

No, sembles més jove.

Gràcies, tothom m'ho diu.

Tens germans?

Sóc la gran de dos germans. Els pares ens estimaven molt a tots dos, mai ens van aixecar la mà. Si pogués elegir, tornaria a néixer a la mateixa família.

Per què els vas deixar?

Perquè vaig conèixer a Ludek Petrula, que tenia un negoci a Praga.

Quin tipus de negoci?

De tatuatges i pírcing. Es guanyava molt bé la vida.

Quan temps vas viure a Txèquia?

Sis anys. Va ser una etapa esplèndida de la meua vida. Va transcórrer en un sospir, fins i tot, ens vam permetre el luxe de venir a Almeria de vacances.

I què va passar?

Que tot el que és bo s'acaba. La nova legislació ens demanava moltes reformes que no vam poder assumir i ens va obligar a tancar.

Sense ofici ni benefici, vam haver de prendre la difícil decisió de provar sort en altres llocs. Després de passar per Penyíscola i Benicarló, vam aterrar a diferents llocs de Catalunya.

A què et dediques actualment?

A tot allò que surt. He treballat al camp, de cambrera en un bar i també he anat a netejar on m'han demanat.

Com valors tots aquests canvis?

Crec que malgrat les dificultats passades i presents, tornaria a seguir a Ludek on fos. Les penuries ens han unit més, si això encara és possible. El nostre amor està molt consolidat, aconseguit a poc a poc, amb esforç i dedicació.

Quin és el teu primer pensament del dia?

En tinc dos que vaig alternant. "Qui busca, troba i qui sembla, recull". És de la *Bíblia*. L'altre diu així: "El peix gran sempre es menja el petit".

Què has après els últims anys?

Que la vida és dura i s'ha de lluitar sempre sense defallir. Que és millor no confiar gaire amb la gent, perquè a la llarga...

Desenganyada, potser?

Una mica. Desenganyada, pessimista i desil·lusionada amb la societat actual, però també tinc moments personals molt joiosos.

Com ara quins?

Les nits estrellades fan que m'oblidi que la vida és injusta. També gaudeixo de la natura, dels animals, de la pesca... de les passejades amb Ludek i la meua gosseta Beruska, l'única de la família que ha aconseguit tenir els papers en regla.

M'han dit que ets una artista amb la canya de pescar.

Hi dedico moltes hores, moltes nits gairebé senceres. He arribat a pescar silurs de 30 i 40 quilos. Després els retorno al riu, mai deixo que morin.

S'ha de tenir un tarannà tranquil per a ser aficionada a la pesca?

No ho sé. Jo ho semblo, però sóc molt nerviosa. Perdo els papers amb molta facilitat, crido i m'enfado massa sovint.

A més a més de què sóc una mica histèrica sóc vulnerable i sensible, em fan patir molt les coses. Saps que faig quan tinc ansietat?

No, què?

Em toco el cabell, l'alliso amb els dits, el porto cap un cantó i cap a l'altre, no estic quieta ni un moment. Els qui em coneixen ho saben molt bé. Acabo posant-los a tots més nerviosos que jo.

Sort que ara no ho fas.

Per què? Ara estic tranquil·la i contenta d'estar aquí amb tu.

Com és la gent del teu país?

És difícil de dir. El meu és un poble complicat, envejós i sense empenta, on les màfies acampen com volen i per on volen.

Saps quin és el refrany més típic?

No.

Doncs, escolta: "Si a mi se'm mor una cabra, tant de bo al meu veí se li'n morin dues". Potser perd amb la traducció però amb la meua llengua fins i tot rima.

Amb això no vull dir que no hi hagi gent bona i acollidora, però potser per culpa de la història que ens ha castigat força, ens hem tornat així.

Hi tornaries a viure allí?

Ara, no. Quan em jubili, potser sí. Tots els joves volen sortir, són molt pocs els que tenen un treball digne.

En quins valors creus?

Crec en la justícia, la igualtat i la pau. Admiro a Gandhi. Va donar la seva vida per defensar les seves idees pacifistes.

A més a més dels temes personals, què més t'ha afectat en aquestes alçades de la vida?

Noto una manca molt gran de compassió entre les persones i més amb els més desafortunats. En primer lloc, hi ha una manca de compassió de les persones amb elles mateixes i, d'això sorgeix la manca de compassió vers els altres.

A què et refereixes?

A la pobresa, l'egoisme i la manca de solidaritat. Diuen que no hi ha prou recursos i diners, estic convençuda que no és veritat. Mentrestant hi ha tantes bosses de misèria i a la vegada tanta gent que neda en l'abundància, jo crec que no s'arribarà a aquest nou ordre mundial del qual tant es parla.

Mig món és egoista, no vol repartir i compartir amb els que són menys afortunats.

Fa la sensació que ho tens tot molt pensat, que dones molts tombos a les coses... et fa por perdre el control?

Molt, perdre el control em té aterritzada. He d'aprendre a conviure amb les meves pors i amb les dels altres. Una de les coses que més m'angoixen és pensar en el futur i, el nostre, tal com estan les lleis d'immigració, es presenta complicat.

Ens hem posat molt serioses, si et sembla canviem de tema... com et trobes aquí entre nosaltres?

Bé. Ja porto més d'un any per aquí. Anem treballant i compartim una casa bastant còmoda. En tenim prou per menjar i viure dignament. No tenir encara els papers arreglats és com tenir l'espasa de Democles a punt de caure d'un moment a l'altre.

Per acabar, m'agradaria que ens diguessis les teves grans il·lusions o desitjos...
Ho tinc molt clar, són cinc. Un, viure al camp, dos, treballar amb animals, principalment amb felins, tres, tenir un fill o filla veterinari, quatre, aconseguir el diàleg per a la convivència dels pobles i, cinc, la justícia social per a tothom.

El meu desig és que no perdís mai aquest inconformisme i rebel·lia que et caracteritza. Gràcies i adéu!

IVENNE JOSEFINA MONTILLA

La Ivenne va néixer a Trujillo, una ciutat de l'interior de Veneçuela, ara fa 37 anys. És la petita de vuit germans.

Recorda la seva infància amb tendresa i nostàlgia. Admira la seva mare, una dona sàvia, malgrat no tenir cap educació acadèmica, que va saber educar els seus fills amb valors i principis molt sòlids. Està convençuda que el futur és de les persones compromeses. És llicenciada en administració i gerència empresarial per la Universitat dels Andes. Li apassiona el món universitari i l'activitat docent. Actualment està elaborant la seva tesi doctoral a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Bona tarda, Ivenne! Gràcies per la teva col·laboració.

Gràcies a tu. És un plaer està aquí.

Tens nom de telenovel·la...

Suposo que ho dius perquè és compost... Normalment amb Ivenne n'hi ha prou.

Vas néixer a...

Trujillo, una ciutat de l'interior de Veneçuela eminentment agrícola i ramadera on la bellesa natural del seu paisatge fa que l'activitat turística avanci cada cop amb més força. Té muntanyes, planures, sabana... i una vegetació molt variada. És un lloc que et recomano.

Suposo que saps que el teu país sol ser notícia per coses poc agradables...

Sí, ho sé. Ara que estic fora me n'adono que és un autèntic desconegut, normalment només arriben les notícies que ens avergonyeixen.

Ara tens l'oportunitat de dir la teva, parla'ns del teu país.

Veneçuela és un país ubicat al nord d'Amèrica del Sud, un país de forts contrastos, de bellesa natural. Els veneçolans són oberts, senzills, molt treballadors i solidaris, esforçats a l'hora de superar les dificultats.

L'època daurada, la de gran auge petrolier, ens va conduir a una vida fàcil, a reduir esforços, convençuts del fet que ja tots érem rics. Això, i, que els dirigents polítics no han sabut establir unes bases sòlides per aconseguir el desenvolupament de la nostra riquesa natural, ens ha conduït fins a la profunda crisi que patim actualment.

Fa unes setmanes vaig participar en un congrés internacional i em vaig quedar sorpresa del poc coneixement que tots tenien del meu país. Redueixen tot el que som en quatre idees preconcebudes.

Quines?

La majoria només ens coneixen per les telenovel·les, els mítics *culebrons*, pel petroli, per la bellesa femenina i per tenir un president força peculiar...

No creus que tenen la seva raó?

No. És cert que actualment tenim un president peculiar, per no dir-ho d'una altra manera. També que es produeixen telenovel·les de poca qualitat. És un país ric en petroli i que algunes dones són guapíssimes, però som molt més que això. Som gent, tal com t'he dit abans, bona, alegre i treballadora. Som lluita, esforç, terra i cançons.

És difícil encasellar tot el que som en poques línies. Crec que som una gran nació amb gent força ferma que es mereix uns altres dirigents i noves oportunitats.

Confies molt en la teva gent...

Hem après dels nostres errors, estem despertant d'una llarga letargia. La reacció enfront de tanta injustícia no ha fet més que començar. Aconseguirem aquest estat de dret i de benestar que ens mereixem.

El nostre principal recurs no és el petroli, sinó la nostra joventut. Les grans lluites, les grans fites... sempre han estat promogudes i protagonitzades pels joves. És per això que jo m'esforço per transmetre als meus alumnes de la Universitat una formació que els permeti crear i transformar la nostra societat.

Les dones, en altres èpoques també han tingut un gran protagonisme. Una dona a la qual admiro profundament és la Luisa Cáceres de Arismendi. Saps qui era?

La veritat és que no en tinc ni idea.

Va ser una dona lluitadora, una heroïna per a la independència de Veneçuela, una tenaç defensora de les causes justes amb grans valors ètics i morals.

Ja ho veus, crec en la meua gent, en els joves, en els homes i dones del meu país. Crec en els pobres i desfavorits, perquè són molts i valents, capaços d'aguantar allò que és inaguantable.

Ha quedat molt clar. Ara, si et sembla bé, tornem a la teva infància. Què recordes dels teus primers anys?

Vaig tenir una infància alegre i tendra. La meua mare ens feia sentir a cadascun dels vuit fills, com a únics. És una dona molt sàvia, malgrat no tenir educació acadèmica. Li admiro la seva capacitat d'educar-nos amb valors i principis ben sòlids.

I el pare?

Quan jo tenia un any, els meus pares es van separar. El meu pare tenia un caràcter complicat i difícil que feia impossible la convivència pacífica amb la mare i els meus germans grans. Vam arribar a la conclusió que, malgrat ser una decisió traumàtica, la separació era el millor per a tots.

La mare ens va ensenyar a estimar, cuidar i respectar al pare a qui sempre li va justificar la seva conducta per raons de malaltia. És una gran dona amb un cor grandios.

Amb el temps que portem de conversa, has parlat diverses vegades de bondat, principis i valors... sembla que són temes importants en la teua vida.

Ho tinc clar. S'ha de ser bona persona o bé, almenys, intentar-ho.

Per què serveix ser bo?

Per a ser feliç. Només lluitant per ser "bona gent" amb els nostres defectes i limitacions i tenint fe en la força de l'amor, podem gaudir d'una filosofia de vida autèntica, feliç i optimista.

Quin és el camí per aconseguir aquesta felicitat?

La felicitat està en el fet de ser persona, en gaudir de la vida i sobretot, en saber estimar i sentir-me estimada per Déu, com a creient que sóc i, per tots els qui m'envolten.

Ser feliç no vol dir no conèixer el dolor i les limitacions, és més interior i sublim que tot això. Jo trobo la felicitat en la família, l'amistat, en el sol radiant del meu país i en el fred humit d'aquí; en acabar bé el treball i cuidar les coses petites i delicades. És fàcil.

Quins són els valors que destacaries?

Tots són importants. Els valors humans són la gran esperança de la societat. La justícia, l'amor, l'amistat, la lleialtat, la valentia...

N'hi ha algun per damunt de tot?

L'amor, sense cap mena de dubte. L'amor té totes les solucions. Un amor al qual s'arriba aprenent a posar-se en el lloc de l'altre. El futur, com diu el psicòleg Bernabé Tierno, sempre és de les persones amb esperança i amor. No hi ha futur per a la queixa, la lamentació o bé la crítica. El futur és de les persones compromeses per amor.

Parlant de futur, et fa por envellir?

No. És un fet natural i sense alternativa. Bé, sí que n'hi ha una, morir-se, però prefereixo ser una dona vella que morta.

A mi m'agrada molt viure, i espero poder-ho fer tot el temps possible.

T'agrada el que veus quan et mires al mirall?

Veig una dona molt normal, amb qualitats, defectes i limitacions. Una dona lluitadora, inconformista, sentimental, una mica ploraire, solidària i molt crítica amb el seu treball, que intenta aprendre dels errors... que vol ser una bona persona.

Què hi fas a Tarragona?

La tesi doctoral. El 1998 vaig iniciar un programa de doctorat que es diu Innovació i sistema educatiu i que es du a terme gràcies al conveni establert entre la Universitat dels Andes a Mèrida, on treballa, i la Universitat Rovira i Virgili. Estic en la fase final del projecte d'investigació.

Com ho portes estar lluny de casa?

Com puc. Bastant bé. Quan vaig arribar, el 15 de setembre de 2001, la ciutat em va captivar, però la gent em va semblar freda i dura. Pels carrers veia pocs nens i joves, la majoria era gent gran. Després tot va anar canviant. Estimo Tarragona i la seva gent.

Què és el que et va costar més d'encaixar?

El temps, estic acostumada al clima tropical, i la llengua catalana, malgrat el suport que he rebut de tots els estaments.

La diferència de qualitat de vida és abismal. Aquí es viu molt millor, però tinc clar que el meu lloc és al meu país, donar classes a la Universitat, tenir a prop a la família, als amics... En definitiva, posar el meu granet de sorra per aconseguir la Veneçuela justa i solidària que somniem.

Segur que serà així. Gràcies per la teva agilitat i senzillesa amb què ens has parlat d'un tema difícil i feixuc i per haver-nos fet partícips de la teva filosofia personal. Gràcies!

SAADIYA NORO

Aquesta dona de veu suau i mirada enèrgica és una marroquina de 26 anys, mare d'una nena de sis mesos.

Va venir a Catalunya, concretament a Mollerussa, fugint del seu marit. Es considera una de les innombrables víctimes d'unes tradicions arcaïques i sense sentit encara vigents en el seu país.

No sap llegir ni escriure. Mai s'ha sentit respectada ni lliure, pel sol fet de ser una dona. Per trencar amb tot el seu passat, va cremar tots els mocadors de cap que tenia.

Està completament convençuda que algun dia la seva vida canviarà de color i gaudirà de la pau i la tranquil·litat que no ha tingut fins ara.

Bona tarda, Saadiya. La teva filla no et vol deixar..., com es diu?

Nora. Té sis mesos i no volem estar mai separades. Només ens tenim una a l'altra.

És catalana?

Sí. Va néixer aquí. Quan vaig fugir del Marroc estava embarassada de dos mesos.

De qui fugies?

Del meu marit. Em feia por i fàstic.

Què dius?

El que sento. He sofert durant molt temps maltractaments de tot tipus. Va arribar un moment que no vaig poder continuar aguantant i vaig optar per deixar

tot allò que m'ofegava, començant pel meu marit. La meva és una història força patètica.

Sembla interessant i trista... ara en parlarem. Comencem pel principi, on i quan vas néixer?

Tinc 26 anys i vaig néixer a Meslao, un poble de Marroc prop de Tànger.

Com és la teva família?

El meu pare va morir fa dos anys. Les poques vegades que treballava ho feia de paleta de la construcció. La nostra situació econòmica era tan precària que només un dels meus deu germans va poder aprendre a llegir i escriure. Em vaig passar la meva infància i joventut sense fer res, deixant passar les hores, els dies, els mesos... un autèntic avorriment!

T'agradaria aprendre'n?

I tant. És la limitació més important de les moltes que tinc. No perdo la il·lusió d'aconseguir això i altres coses. He d'esperar un temps per poder prendre decisions.

Per què?

Perquè estic tramitant els papers per a poder legalitzar la meva situació i, això, em produeix angoixa i malestar ja que és difícil d'aconseguir-ho. També perquè la Nora és petita i em necessita constantment al seu costat. Ho faré més endavant. Estic plenament convençuda que algun dia ho aconseguiré tot, la vida canviarà de color i podré gaudir de la pau i la tranquil·litat que no he tingut fins ara.

Et vas casar molt jove...

Quan el meu germà gran va pactar el meu casament, vaig pensar que la vida m'oferia una bona oportunitat, però va ser tot el contrari. Vaig conèixer la part més fosca del dolor i la misèria humana.

El teu germà va organitzar el teu casament?

No. Em va vendre. Tinc el contracte que van signar les dues famílies en el qual consta el preu que van pagar per mi i els terminis per a fer-ho efectiu. Ho conservo perquè mai no se m'oblidi.

El coneixies?

No. Em van explicar que es deia Aziz i que treballava en un bar, propietat del seu pare. Tota la família estava molt joiosa per com d'afortunada que era i jo m'ho vaig arribar a creure.

Què et va semblar quan el vas conèixer?

El vaig conèixer el mateix dia del casament. Era un home ben plantat, guapo. Semblava educat i parlava poc. La primera impressió va ser del tot positiva. Després, als pocs dies, el vaig conèixer de debó, ja era massa tard...

Què vas descobrir?

Com era en realitat. Un home més masclista que els meus germans, autoritari, egoista i violent. Estava enganxat a tot tipus de droga i quan no podia aconseguir-la, ho pagava jo. Els maltractaments eren cada vegada més sovint. Va arribar un moment que jo em sentia culpable de tot el que ens passava. Les pallisses que rebia em produïen dolor, però encara em sentia pitjor per dins... quin sentit tenia aguantar tot allò? Una nit, vaig tornar a casa dels pares.

Una decisió valenta i encertada...

Va durar poc, només uns dies. Entre tota la família em van convèncer que el meu lloc estava al costat del meu home, que no n'hi havia per tant, i que les dones han de saber aguantar... I vaig tornar.

Havia canviat?

Durant uns dies semblava que sí. Però quan es va assabentar que estava embarassada, quasi em mata. Volia aconseguir que desaparegués la criatura que esperava i això va ser la gota que va fer vessar el got. Vaig marxar el més lluny que vaig poder. En pocs dies estava a Mollerussa, un poble de Lleida, recollint fruita.

Et trobaves bé tenint en compte el teu estat?

Perfectament. La felicitat va durar poc perquè quan la panxa em va delatar, em van acomiadar i em vaig quedar al carrer i sense feina.

I què vas fer?

Uns compatriotes meus em van recollir i cuidar fins que va arribar l'hora del part. Va néixer la Nora, una nena preciosa i tot va anar molt bé fins que a l'hospital on em van atendre, em van comunicar que no podia quedar-me amb la nena, després del que havia lluitat per tenir-la, perquè no tenia on anar, perquè era una "sense sostre". Volia morir-me. Aquesta vegada la vida em castigava de tal manera que no podia continuar, estava enfonsada, no tenia forces per a continuar lluitant...

Si et sembla podem descansar una mica...

Gràcies, ja estic bé. Puc continuar.

Endavant.

Després va sortir un raig de llum i esperança, ja que gràcies a les gestions que van fer la gent de la Direcció General d'Atenció al Menor, la Comissió Diocesana d'Immigració i Càritas ens van acollir en un pis de l'Associació l'Heura de Tarragona... i fins ara.

A què es dedica aquesta associació?

L'Associació l'Heura pretén facilitar als joves un allotjament en habitatges dignes i assequibles i orientar-los i ajudar-los a buscar un lloc de treball. A més, l'Associació proporciona suport de tipus personal i emocional, a fi de potenciar l'autonomia personal. Fa una gran tasca.

La Nora és una nena preciosa, és una nena feliç... i tu?

El tema dels papers i la meva situació m'angoixa, ja t'ho he dit abans, però tinc una raó per estar feliç i contenta. A la Nora i a mi ens ha tocat la rifa!

Quina sort!

La nostra sort es diu Mohamed. El vaig conèixer fent cua per trucar per telèfon i va ser un amor a primera vista. Ens estima molt a la Nora i a mi. La nostra relació va molt bé. La meva filla i ell m'han retornat l'alegria de viure i la il·lusió per les coses.

Com és? Té treball?

És un marroquí, guapo, moreno, ulls foscos... de mentalitat completament europea. Treballa en un hotel de la costa i té contracte fix des de fa uns quants anys. El més important per a nosaltres és que és un home bo i que ens estima i respecta.

Tornaries al teu país?

Mai, malgrat que allí tinc la meva mare. No enyoro res, vull oblidar-me de tot el meu passat, vull viure tranquil·la, vull treballar, vull veure créixer la meva filla amb dignitat i orgullosa de ser una dona, compartir la meva vida amb Mohamed... Ets creient?

Sí, per què?

Perquè preguis al teu Déu i li demanis que tot em vagi bé, que no m'envii més dolor. Ho faràs?

Ho faré i estic completament convençuda que em farà cas. T'ho mereixes. Una abraçada per a tu i un petó per a la Nora.

GLADYS VÁZQUEZ

És dolça, serena, educada i suggeridora. Va néixer a Medellín, una important ciutat industrial de Colòmbia, on actualment regna el desconcert, la indigència, la droga i la prostitució. Recorda amb especial tendresa les seves festes d'aniversari, els dinars campestres dels diumenges a la vora del riu i, el passeig d'Olles on el soncocho, un dels plats més típics del seu país, n'era el protagonista.

Està decidida a sacrificar el que convingui per criar els seus dos fills: la Deisy i en Jonathan. Li agrada Chayanne i ballar salsa, merengue i vallenato.

Bon dia! Gladys... com va tot plegat?

Bon dia! Sembla que les coses es van arreglant a poc a poc...

Reivindiques amb orgull que ets colombiana pels quatre costats...

Sí. Tota la meva família és de Colòmbia. Jo vaig néixer a Medellín, una ciutat que va ser molt important per la seva riquesa industrial i que ara s'ha convertit en una ciutat on imperen la guerra, la droga, la pobresa i la prostitució.

Què hi fas aquí, a Catalunya?

Intento guanyar diners per tirar endavant els meus fills. No vull abocar-los al destí que sembla que tinguin assegurat tots els joves del meu país.

Ets mare?

Sóc mare soltera. Tinc dos fills preciosos, intel·ligents i bones persones: la Deisy i el Jonathan de 15 i 13 anys. Ara viuen amb els avis.

M'agraden els nens, sóc la gran de vuit germans. Em considero una bona filla i vull ser una bona mare.

I el pare de les criatures?

Amb el Néstor vaig conviure dos anys. Ens estimàvem molt i la meva família l'adorava. Era una bona persona però un xic immadura. Les amistats, l'atur i la situació tan problemàtica que es viu a Colòmbia el van portar per un camí equivocador. Quan la droga el va enganxar, es va tornar agressiu i es va trobar al carrer com a indigent. Vaig patir molt i em vaig prometre a mi mateixa que a partir d'aquell moment jo sola cuidaria dels meus fills. I així ho he fet.

Sempre has comptat amb l'ajuda dels teus pares?

Sempre. Sense ells no hagués arribat fins aquí. Els meus pares i els meus germans sempre hem format una família molt unida, plegats hem fet una pinya en moltes situacions de la vida. No ens ha sobrat mai res, al contrari, l'economia familiar sempre ha estat escassa, però l'estimació, el respecte i la comunicació entre tots nosaltres ha existit sempre. Érem pobres, però feliços.

Recordes alguna cosa en especial d'aquella època?

Les festes d'aniversari. Vaig néixer un 6 de gener. Vaig ser el regal que van fer els Reis Mags d'Orient als meus pares, i sempre ho vam celebrar amb molta alegria. Són dades inoblidables. Les recordo amb nostàlgia i tendresa.

També recordo amb emoció les sortides dels diumenges al camp, a la vora del riu, especialment el *passeig d'Olles*, on el protagonista era el *soncocho*, un plat típic colombià que porta llet, carn, plàtan, iuca, patates i pastanaga.

A què es dediquen?

El meu pare és electricista i la meva mare treballa en tot el que surt, en un restaurant, en una trilladora de cafè, al servei domèstic...

Vas anar a l'escola?

I tant. Vaig estudiar primària i secundària, com tots els nens de la meva època i, més tard, secretariat.

Vas treballar de secretària?

No. Colòmbia està molt malament. No hi ha treball, ni oportunitats. Els nostres joves estan abocats al precipici, a prostituir-se. És molt dur no tenir res i viure sense cap esperança.

L'extorsió, el vici, la delinqüència i la corrupció dels qui ens governen són la tònica general. La riquesa que genera el carbó, el cafè o les pedres precioses estan en mans d'uns quants privilegiats, la resta no tenim res.

Et va costar prendre la decisió de buscar sort en un altre lloc?

He pagat i pago un cost molt alt. Arribar aquí va ser una veritable odissea. Em sento molt sola. Enyoro els meus pares i els meus fills. Ploro molt sovint. Gràcies a Déu he tingut sort amb el treball que he aconseguit.

On treballes?

A Torredembarra, un poble turístic de la costa tarragonina.

En què?

Cuido una senyora gran i encantadora. Ens hem fet molt amigues, li explico les meves coses i ella, amb la seva experiència, m'aconsella i m'anima.

Per què va ser una aventura arribar a Catalunya?

Perquè va ser molt dur. El que tanta gent s'aprofita de tu només pel fet de tenir una necessitat imperiosa de treballar, et fa sentir que no vals res, et vols morir. Els meus pares van haver d'hipotecar la casa per donar-me els diners i poder venir. Tot resulta molt car: els papers, el lloguer, el menjar... tot plegat fa que s'acabin molt aviat els pocs estalvis que has arreplegat amb l'esforç de tota la família.

Et va resultar difícil trobar treball?

He viscut més d'una experiència desagradable. He sofert assetjament sexual i algunes insinuacions de la persona que pretenia donar-me feina. He hagut de deixar clar que volia dedicar-me al servei domèstic i no a la prostitució. Tot això ja és passat i el present és força millor.

Intentes oblidar-ho?

Oblidar és perillós. Sempre penso que allò que s'oblida es pot tornar a repetir. La majoria de gent amb la qual m'he trobat és bona, m'han tractat molt bé i, per tant, és millor perdonar els quatre aprofitats que no perdre la confiança en la resta.

T'obsessiona el futur?

Em fa por. Vull treballar moltíssim per poder enviar els diners a la meva família. Val la pena aguantar aquest present que m'ha tocat viure, si els meus fills poden aconseguir un futur feliç i digne.

La meva filla va complir quinze anys, el dia 4 d'abril. A Colòmbia és tradició organitzar una gran festa per celebrar-ho, i jo vaig enviar tots els diners que tenia perquè fos així. Portava un vestit llarg i daurat, semblava una reina, els convidats van gaudir de dolços i begudes de tot tipus. Fins i tot vam contractar un *mariachi* mexicà perquè li cantessin *Las mañanitas*. Tanco els ulls i m'ho imagino.

Val la pena fer feliços als qui més m'estimo, encara que m'hagi de deixar la pell per aconseguir-ho, no et sembla?

Com passes les estones lliures?

M'encanta escoltar a Chayanne, ballar merengue, salsa i vallenato...

Què és el vallenato?

És la música de despit, la que serveix per prendre uns traguets mentre l'escoltes. És molt semblant a un bolero.

Suposo que com a bona colombiana t'agrada el cafè?

No sóc una bona colombiana perquè no m'agrada gaire. De fet, aquí em bec molt més que a Colòmbia. Sóc més aficionada a veure *agua de panela*, un refresc de canya de sucre, que també és força típic.

Quin és el plat més típic?

Sense cap mena de dubte, la safata *paisa*. Sembla l'escudella que es cuina aquí. Porta *frijoles*, arròs, alvocat, carn picada, col i *mazamorra*. Coneixes aquests ingredients?

La mazamorra, no. La resta, sí.

La *mazamorra* és una pasta de blat de moro. S'utilitza molt a la cuina colombiana.

Com et veus a tu mateixa?

Com una dona forta, decidida a sacrificar tot allò que convingui per a la felicitat dels meus fills. Sóc una mica caparruda, serena i educada. Sóc una dona que mai ha perdut l'esperança de trobar l'amor de la seva vida.

Ja té nom aquest amor?

Raúl. És equatorià i sembla que en un futur... ja li he explicat a la meva mare. Estic il·lusionada.

No has escarmentat?

El cor és imparable i la força del sentiments inimaginable. Malgrat tot el que he passat, sóc una dona romàntica que creu que rebre flors diu més que mil paraules.

Aquestes paraules són un bon fermall per a la nostra conversa. Gràcies per la teva senzillesa i cordialitat. Un petó per a la Deisy i un altre per a en Jonathan.

NOOR ALBERDI

Es considera una dona privilegiada per haver nascut a Illa Maurici, un petit país africà, de només 800.000 habitants, situat a l'oceà Índic a l'est de Madagascar.

Quan recorda la seva terra, la cara se l'il·lumina i els ulls li fan pampallugues. Ven país sempre que pot perquè està completament convençuda que cadascun dels seus racons són veritables obres d'art. És una fèrria defensora de les tradicions dels pobles.

El seu gran somni és gestionar una petita empresa tèxtil. Es relaxa llegint revistes de decoració i anant en motocicleta.

Bon dia, Noor! Com va?

Bé, força bé. No em puc queixar.

On vas néixer?

Vaig néixer en una illa que es diu Maurici. Un país africà molt petit. El meu país només té 800.000 habitants, situat a l'oceà Índic, a l'est de Madagascar. És poc conegut principalment pels catalans. Em passo gran part de la meua vida explicant com és el meu país.

Com és Illa Maurici?

És un país de conte. El clima és tropical. Els rius curts i cabalosos. Destaquen tres massissos volcànics que s'aixequen majestuosament per damunt d'una planura

costanera vorejada per esculls de coralls. Què et sembla?

Un paradís al qual vull anar. És un país ric?

No. És pobre. L'economia es basa en l'explotació de la canya de sucre i d'altres cultius com: el tabac, te, copra, bananes, panís, patates, arròs i mandioca.

La gent viu relativament bé pel sol fet de tenir cobertes les necessitats més bàsiques. Allí no es té la fal·lera materialista i consumista que tenim els que vivim en aquesta part del món.

Els habitants de Port Louis, la capital, són els que gaudeixen de més comoditats. Allí es concentra tota la indústria i, per tant, la riquesa.

Quin tipus d'indústria?

L'activitat industrial està centrada en la transformació dels productes primaris, sucreres, manufactures de tabac, centrals de la fusta, i en l'obtenció d'energia hidràulica. Tenim gran riquesa forestal però la major part dels boscos està sense explotar.

Es parla francès?

Al meu país el tema de les llengües, les cultures i les tradicions és un fenomen molt interessant que pot servir de referència als europeus tan preocupats en aquest moments per la immigració.

En un territori tan petit com Illa Maurici convivim perfectament i sense cap tipus de problemàtica grups ètnics de cultures tan diferents com hindús, criolls, xinesos, anglesos i francesos.

Saps quantes llengües i religions oficials tenim?

Ni idea, però suposo que més d'una.

Parlem tres llengües: l'anglès, francès i crioll. Es practiquen cinc religions: l'hinduisme, l'islamisme, el budisme, el catolicisme i el protestantisme. Tots respectem les creences dels altres. És fàcil. He viscut sempre així i penso que l'intercanvi de maneres de ser, pensar i actuar sempre ens enriqueixen. No s'ha de tenir por dels que parlen i viuen d'una manera diferent a nosaltres. La llengua i la cultura ens han d'unir, mai han de ser obstacles.

Tant de bo fos així! Com és que hi ha tanta barreja?

La nostra història és un xic traumàtica. L'any 1505, un navegant portuguès va descobrir l'illa. Més tard va ser ocupada pels holandesos que li van posar el nom actual; després va ser annexionada pels francesos i finalment pels britànics. L'any 1968, després d'enfrontaments molt violents entre les diferents ètnies, vam aconseguir la independència.

Tu a quin grup pertanys?

Sóc hindú i de religió musulmana com tota la meva família.

Ets practicant?

Sí. Aquí és complicat complir amb tots i cadascun dels preceptes.

És una temptació el pa amb tomàquet i pernil?

No es pot estimar allò que no es coneix. Mentre no conegui el gust que té, no hi ha perill. Els amics em diuen que és molt deliciós, que enganxa i crea addicció.

No ens has dit en quin lloc d'Illa Maurici vas néixer?

Jo vaig néixer a Riche-Mar, un poblet de l'interior on no hi ha pràcticament res. Anem a Flacq, que està a 15 quilòmetres, a comprar, a estudiar, a treballar... Saps quina és la dificultat més gran que té el meu país?

No en tinc ni idea.

Les comunicacions. És molt difícil, per no dir impossible, anar d'un costat a l'altre de l'illa.

Què feies al teu poble quan eres joveneta?

Suposo que res d'especial. Recordo que abans que els meus pares se separessin anàvem tots plegats a banyar-nos al riu. Els quatre germans i els cosins jugàvem a fer de Tarzan. Les branques fortes i segures d'aquells arbres, altius i frondosos, ens servien de gronxador. A la nit, quan arribàvem a casa, la mare ens preparava un bon menjar, quasi sempre era un *briani*, una barreja d'arròs, pollastre, i moltes espècies.

Vas estudiar?

Anava a l'escola com tots els nens. En acabar la secundària vaig viatjar a Suïssa on vivia una tia meva que estava malalta. Em vaig quedar amb ella una temporada llarga i vaig aprofitar per estudiar disseny. Allí vaig conèixer el qui ara és el meu marit.

Et vas casar a Suïssa?

Sí. Em vaig casar a Suïssa amb un basc de Bilbao. Ell treballava a la recepció d'una clínica on la meva tia va estar internada durant un temps. Jo l'anava a visitar diàriament i aprofitava l'ocasió per establir lligams d'amistat amb el recepcionista. Al cap de poc, l'amistat es va convertir en amor. Després de casar-nos ens vam plantejar el fet de venir a viure a Espanya. Vam escollir Catalunya pel clima, i per les possibilitats de trobar feina.

Quan temps hi vas viure a Suïssa?

Gairebé tres anys.

Déu n'hi do! I ara on vius?

A Cambrils. Tinc una casa molt còmoda. Viure a la vora del mar és un autèntic luxe.

Va ser fàcil trobar feina?

El meu marit treballa en una companyia de seguretat des que vam arribar. Jo m'he dedicat a estudiar i aprofundir en el món del disseny i he treballat en tasques molt puntuals.

Tornaries a viure a Illa Maurici?

En principi, no. Una cosa és anar de vacances i l'altra plantejar-te tornar definitivament en un lloc on saps que has de renunciar a moltes coses de les quals has gaudit durant molt anys. Abans, quan vivia allí, pensava que ho tenia tot, no ambicionava res més. Ara, després de viure aquí amb certa comoditat, no seria capaç d'acostumar-m'hi. Fa poc temps que hi vaig anar a veure la família i he de reconèixer que els últims dies se'm van fer molt llargs. Desitjava tornar i gaudir de la meua llar.

Això vol dir que et sents completament integrada?

Completament integrada, no. Quan vaig viure a Suïssa tot va ser molt més fàcil. Allí no vaig tenir mai cap tipus de problema.

Aquí t'has sentit discriminada?

No és just generalitzar en quasi res i menys en aquest tema, però aquí encara hi ha molta gent que em mira amb rebuig i menyspreu només pel fet de ser diferent.

Parles català?

L'entenc però no el parlo. Amb el meu marit segueixo parlant el francès, la llengua que ens va unir. Amb la seva família parlo el castellà i he de reconèixer que la llengua catalana té més dificultat per a mi del que m'imaginava. Barrejo paraules del francès, castellà, català... i algunes les invento mentre parlo. No vull creure que la discriminació que pateixo d'alguns catalans sigui la conseqüència de no parlar bé el català.

Hem d'acabar perquè és l'hora d'anar a dinar. Gràcies per la teua conversa. Quan el teu somni sigui una realitat avisa'm. Seré la primera de venir a comprar un vestit de festa. Adéu i molta sort.

LINDA MARIA PEETERS

Natural d'Amberes. Tothom la coneix per Lin. És una de les poques dones que es dediquen a l'art tan difícil com el de fer riure als més petits i als grans. Es defineix com molt familiar, adora els seus tres fills, és vital, extrovertida, pacifista i massa exigent amb ella mateixa.

No podria viure sense la música. Li agradaria ser una cantant de blues, grossa i de raça negra. Si tornés a néixer voldria ser Charlie Chaplin.

Els dos grans motors de la seva vida són l'amor i l'humor. El seu gran somni és gestionar un petit restaurant a la vora de la platja.

Bona nit, Linda Maria!

Tens nom de telenovel·la sudamericana.

Ho sé, però sóc belga de la part flamenca. Vaig néixer a Amberes, la ciutat de la cultura. Tothom em coneix per Lin. Aquest diminutiu m'acompanya des del bressol.

Parles el català perfectament.

No és cap mèrit, tenint en compte que porto divuit anys vivint a Catalunya, encara que el meu fill gran, que té 18 anys, em corregeix molt sovint.

Déu n'hi do! Divuit anys són molts anys...

He viscut aquí més de la meitat de la meua vida. Aquí ho tinc tot. Els meus fills han nascut aquí. Ens costaria moltíssim canviar de país. M'agrada afirmar que les meves arrels cada vegada tenen més gust mediterrani.

Ets una veritable fan de Catalunya...

Doncs sí. M'agrada el clima, la llum, el sol, la gent, la manera de viure..., m'agrada tot, però principalment el mar. Sóc una malalta del Mediterrani. Necessito d'aquest mar. Em proporciona l'energia per gaudir a fons de tots els moments de la meua vida. La seva força sempre està present en mi, a l'hivern i a l'estiu, a la primavera i a la tardor.

No enyores la família, els amics... alguna cosa?

No. La meua família viatja molt i ens veiem sovint. Recordo els paisatges de muntanya, la frondositat dels boscos... És un panorama completament diferent i que, de quan en quan, és un plaer tornar a contemplar. El que més enyoro és l'ambient cultural que es respira a Bèlgica, en concret a Amberes, la meua ciutat natal.

En què es tradueix aquest ambient cultural?

En tot. Els belgues acostumen a fomentar moltíssim des de la infància l'amor i l'admiració per les arts i els artistes. La música i la pintura són dues disciplines molt cultivades i estimades.

Què destacades d'Amberes?

Amberes és una gran ciutat industrial, rica i carregada de cultura. Els seus edificis són nobles i antics com l'Ajuntament, la Catedral i el Museu de Pintura, o bé el magnífic port fluvial, el segon més important d'Europa. Plegats li donen una personalitat pròpia i diferent a la resta. Ja en el segle XVI va ser famosa a tot el món per les seves magnífiques impremtes.

Quins estudis tens?

Vaig estudiar ATS, auxiliar tècnic sanitari, però des d'un bon començament vaig saber que no era la meua vocació professional. Després vaig estudiar arts gràfiques i això ja em va agradar més. Des que estic vivint aquí m'he dedicat a altres coses com a l'hoteleria, a fer de monitora infantil... Actualment, em dedico a fer riure als més petits.

Et dediques a fer de paller?

Sí. Els motors de la meua vida són l'amor i l'humor. Convertida en la paller Mama Lin, que és el meu nom artístic, cobreixo les dues facetes. La meua família sempre ha pensat que vaig néixer predestinada per a dedicar-me a això.

I tu?

Sempre m'ha agradat fer riure als nens, però he de reconèixer que no podria viure sense la companyia de la música. Els meus pares organitzaven concerts de

música clàssica que jo vaig aprendre a valorar i estimar. M'agradaria ser una cantant de blues molt grossa i de raça negra i si tornés a néixer voldria ser Charlie Chaplin.

És el teu còmic preferit?

Sí. Charlot és el rei, el millor. També admiro Groucho Marx i Mr. Bean i, com a més propers, Tortell Poltrona i l'Andreu Buenafuente, per la seva aportació tan genuïna al món de l'humor, un, amb el gest i l'altre, amb la paraula.

On actues?

Actuo en festes d'aniversari, comunions, festes majors... on em demanen. Estimo el meu treball i qualsevol lloc és bo per a fer-lo. Fa uns anys vaig tenir la gran sort de col·laborar amb Trono Villegas, la companyia teatral que dirigeix l'Oriol Grau. Va ser un espectacle infantil que vam representar per les festes majors de Tarragona. Tot plegat, una experiència inoblidable. La crítica em va ser molt favorable.

Tens el suport de la família i dels amics?

Sembla que sí. La meua filla em fa d'assistent si l'horari li permet. Al meu fill gran, en canvi, li fa molta vergonya. Quan vaig a treballar i surto de casa vestida de paller me n'adono que ni els coneguts volen anar al meu costat. Aquesta és la realitat.

Quines qualitats s'han de tenir per a poder fer de paller?

Estimar als nens i tot allò que comporta el seu món. Tenir una sensibilitat especial i una gran dosi de romanticisme. És una professió que imprimeix caràcter. L'has de sentir molt a dins. Quan els meus fills ja no em necessitin col·laboraré amb Pallassos sense Fronteres. Ho tinc molt clar.

En què consisteix la teua actuació?

Depèn de molts factors, però bàsicament sempre els explico una història. Un viatge a Mallorca que vaig fer, amb l'ajuda d'una maleta farcida d'objectes. En el meu espectacle la maleta és fonamental.

Què hi portes?

Una gorra, un nas, un globus, un ram de flors, un despertador, un conillet blanc, un surador... una mica de tot. El més important és el factor sorpresa i l'emoció que es crea quan la vaig obrint. Gaudeixo molt en tot el que faig.

Sembla que ho has aconseguit gairebé tot...

Només un eixelebrat pot creure això. Pensar que ho tens tot significa que renunciïs als desitjos, a la imaginació i al treball. Cada dia té el seu afany. Viure amb intensitat és un privilegi.

A què tens por?

Al dolor i les malalties.

Quins són per a tu els valors principals?

La maternitat, la pau i la llibertat. Em considero una dona molt familiar, vital, molt exigent amb mi mateixa, extrovertida i pacifista en actiu.

Ser mare és l'experiència més enriquidora que he tingut fins ara. M'ha permès poder conèixer-me millor i descobrir coses que no sabia perquè són moltes les respostes que he de donar als meus fills. La maternitat és el valor suprem.

Què és ser pacifista en actiu?

José Saramago diu que l'única revolució que mereix aquest nom és la de la pau. Crec i confio més en el diàleg que en les bombes. Tots podem treballar per a la pau. Uns ens podem comprometre amb accions directes, denunciant situacions concretes o col·laborant amb una ONG i d'altres mitjançant les relacions personals. Arguments per a la pau n'hi ha sempre.

També em preocupa en aquests moments el tema de la immigració, de les màfies que se n'aprofiten... és un problema impressionant. Mentrestant no ens prenguem seriosament, tots plegats, construir un món més unit, sense destorbar-nos ni posar-nos entrebancs, continuarem patint situacions tan punyents com les actuals.

Convindria recuperar la idea d'un ésser humà universal i del seu mestissatge.

Hem d'acabar i m'agradaria fer-ho amb dues preguntes molt curtes.

Els nens i les nenes riuen del mateix?

Sí. La diferència està en què, en general, els nens solen ser més vergonyosos que les nenes a l'hora de participar en l'espectacle i aquesta timidesa els porta a fer ruqueries per a despistar.

Tots els pallassos solen ser persones tristes o només és un tòpic?

És difícil generalitzar. Com la majoria dels humans, els pallassos tenim períodes de felicitat i d'altres de frustració. La professionalitat es demostra separant l'àmbit personal del professional.

Moltíssimes gràcies i fins aviat.

GLÒRIA HERRANZ

Aquesta jove de 20 anys va néixer a Bata, una ciutat comercial de Guinea Equatorial. Quan el seu pare va fugir per motius polítics i la seva mare se'n va anar a buscar treball, ella es va responsabilitzar dels seus quatre germans petits. De petita escoltava les cançons de José Luis Perales, després la va captivar Enrique Iglesias i ara suspira pels rínxols d'en David Bisbal.

Els greus esdeveniments que l'acompanyen durant tota la seva vida l'han anat forjant fins a convertir-la en una dona, malgrat la seva joventut, molt forta, madura, rebel i inconformista.

Les cançons, el ball i les rialles acostumen a ser els seus companys de viatge.

Bona tarda!

Hola! Abans de començar m'agradaria donar-te les gràcies per haver-me convidat a formar part d'aquest llibre. Em fa molta il·lusió.

Gràcies a tu. Ets la protagonista més jove i em sembla que la més riallera.

Tinc 20 anys i sóc riallera de mena. Fins i tot em fa gràcia observar la cara que tinc quan m'enfado, fet que no passa gaire sovint.

On vas néixer?

A Bata, la segona capital comercial de Guinea Equatorial.

Quan hi vagi, què m'aconselles que visiti?

La plaça Nnomabong. És el punt neuràlgic de la ciutat. Està a la vora del mar. Allí es concentra tot el comerç i l'ambient festiu. Ara hi han construït el Centro Cultural Hispano-Guineano per a potenciar la llengua castellana. Totes les tardes es pot gaudir de bon cinema, teatre, biblioteca, i, fins i tot, pots anar a classes completament gratuïtes per a poder perfeccionar la llengua.

M'imagino que les platges deuen ser molt boniques...

Sí, però no estan gens cuidades. La gent no va a la platja a pendre el sol com es fa aquí. Torrar-nos al sol per a posar-nos morenos, no té cap mena d'interès pels de la meva raça.

A quin grup ètnic pertanyes?

Sóc *ndowe*, el grup més nombrós després dels *fang*. Els *bubis* i els *bujebas* estan en minoria.

Porteu el ritme a la sang tal com es diu?

Crec que sí. El ritme, la percussió, el ball... estan molt arrelats a la nostra cultura. No hi ha celebració sense música ni ball.

Quins són els balls més típics?

L'*ivanga* i el *mebongo* són balls per a dones. El *mecuyo* només per a homes, encara que necessiten a les dones perquè els hi cantin. Fins i tot, a l'hora de ballar demostrem que la nostra societat és extremadament masculista.

Jo ballo molt bé l'*ivanga* perquè domino els moviments de cintura. Té un ritme frenètic, esbojarrat... En canvi, quan escolto música m'agrada la tranquil·litat, relaxar-me, somniar... Sóc molt romàntica!

De petita escoltava les cançons de José Luis Perales, després em va captivar Enrique Iglesias i ara, des que estic aquí, suspiro pel David Bisbal i els seus rinxols.

Per què estàs aquí?

Per la senzilla raó que la meva mare i els meus germans ja estaven aquí feia bastant de temps. No tenia cap mena d'interès de deixar el meu país, ni va ser decisió meua fer-ho. Em semblava que era traïr d'alguna manera als meus, a les meves arrels. Més tard ho vaig fer obligada per les circumstàncies familiars. Ara, després de cinc mesos, no hi tornaria ni boja. L'única possibilitat de retorn seria que canviessin radicalment les condicions polítiques i socials que tenim actualment.

Vas venir amb contracte de treball?

Sí, però el visat es va retardar més del que estava previst i quan vaig arribar aquí ja no tenia vigència. Més tard vaig aconseguir un lloc de treball que m'ha proporcionat les ganes i la il·lusió per seguir endavant.

En què treballes?

D'assistenta domèstica. M'agrada l'ambient familiar que es viu a la casa on treballa. M'agrada tenir la possibilitat de cuidar i fer la vida agradable a tots els seus components... És un treball fet a la meua mida. Estic còmoda, ben pagada i, a més a més, tenen molts detalls d'afecte cap a mi. No puc demanar res més. Ho agraeixo a Déu cada dia.

Vius amb els teus pares?

El meu pare, que era espanyol, va fugir de Guinea per motius polítics i no vam saber mai més res d'ell. La meua mare que portava molts anys vivint aquí va refer la seva vida amb un català i va anar replegant a tots els meus germans i tiets. Jo visc en un pis de lloguer amb un tiet que està malalt i necessita tranquil·litat.

Amb qui vivies a Guinea?

Quan la meua mare va venir cap aquí, jo, que sóc la gran, em vaig fer càrrec dels meus quatre germans. M'ajudaven uns tiets perquè jo encara anava a l'escola. La mare ens enviava tots els diners que podia per poder comprar menjar, roba i medicines. A mesura que els més petits van venir a viure amb la mare tot es va anar fent més fàcil per a mi.

Quins estudis tens?

Era bona estudiant. Vaig cursar fins a preuniversitari i tinc nocions d'administració d'empreses i mecanografia. M'agradaria moltíssim continuar estudiant. Potser més endavant...

Ja has fet amics?

No. Fins ara només m'he dedicat a treballar i a fer de mestressa de casa. La meua mare es queixa perquè la vaig a veure molt poc.

Quines afeccions tens?

Llegir i mirar la televisió.

Què llegeixes i quins programes mires?

Els llibres que més m'agraden són els de psicologia i les novel·les romàntiques. La televisió em distreu molt. Miro els programes que parlen dels famosos i dels rics. M'agrada contemplar aquells vestits tan cars i elegants, els cotxes, el luxe... És una manera infantil i inofensiva de reviuere el conte de la Ventafocs, o ser la protagonista de *Pretty woman*.

També sóc una seguidora de *Triunfomanía* i de les pel·lícules de la televisió catalana que m'ajuden a aprendre el català.

Quins són els problemes socials que més et preocupen?

Sense cap mena de dubte, la corrupció i la sida. La corrupció perquè en el meu país ho invaeix quasi tot, i la sida perquè la majoria dels guineans encara no creuen que és una veritable malaltia. Els endevinaires i els bruixots, amb les seves supersticions, s'encarreguen que sigui així.

En algun moment t'has sentit racista o xenòfoba?

Una senyora em va dir fa pocs dies que en el fons tots som racistes i no hi estic d'acord amb aquesta afirmació. Jo no he discriminat mai a ningú i tampoc m'he sentit discriminada.

He de reconèixer que la gran majoria dels homes blancs no em resulten tan atractius com els que tenen una mica de color, però això no crec que tingui res a veure amb la xenofòbia.

Tens nuvi?

En aquest moment no ho sé.

Per què?

Perquè la vida s'encarrega de separar-nos i ja se sap que la distància refreda els sentiments

S'ha quedat a Guinea?

No. Ell va aconseguir una beca per anar a Cuba a fer unes pràctiques de medicina. Bernardo, que és el seu nom, no està d'acord amb el fet que em quedi a viure aquí, però tinc clar que qui ha de decidir on estar i què fer sóc jo. I així està el tema.

En què et gastes els diners que guanyes actualment?

En el lloguer del pis, en comprar menjar... també ajudo la meva mare i els meus germans.

Ja t'has comprat alguna cosa per a vestir?

Només una camisa negra molt barata que vaig trobar al mercat.

Creus que és possible canviar el món?

És impossible. No crec en els grans ideals. Les coses són com són. A vegades somnio que algun dia em tocarà la rifa i podré fer moltes coses, però tardo molt poc a despertar i tornar a la realitat. S'ha de treure el suc al moment actual, viure el dia a dia amb tota la intensitat possible.

Glòria, ha estat un plaer tenir aquesta xerrada amb tu. Llàstima que els lectors no puguin gaudir d'aquesta cara tan simpàtica i d'aquest somriure tan agradable i encomanadís. Gràcies.